

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldno, za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nuških ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Našim obrtnikom.

V Gorici se je osnoval zavod, kateremu je namen pospeševati koristi in napredek takozvane male obrti. Taki zavodi obstojé v drugih kronovinah že dje časa; a južne dežele prišle so šele sedaj na vrsto. Vlada je nameravala osnovati jeden sam tak zavod za vse Primorje in Dalmacijo v Trstu; toda prizadavanju merodajnih činiteljev trgovske zbornice in drugih zastopov, posrečilo se je sprizajziti vlado z idejo, da se ustanovi za našo kronovino posebej tak zavod.

V pokritje stroškov, ki so z namero takih institucij v tesni zvezi, prispevajo vlada, dežela, trgovska zbornica in gorisko mesto. Vsi ti činitelji imajo tudi svoje zastopnike v varuštvo, kateremu je naloga po možnosti pospeševati in podpirati obrtnijo v naši deželi. Deželni odbor pošilja v ta zavod štiri odposlance, dva odbornika in dva obrtnika ali trgovca. Za sedaj sta slovenska odposlanca deželnega odbora odbornik Berbuč in lokavski župan Vidmar.

Varuštvo tega zavoda imelo je do sedaj že dve seji. Prva je bila namenjena večinoma osnovnim formalnostim. V tej seji izvršila se je volitev predsednika in podpredsednika; kot taka sta bila izvoljena poslanec Holzer in inženier Battistig. Pri tej priliki je narisal sekijski načelnik Exner v velikih potezah namen in pomen zavoda ter označil nalogo, katero bode moral rešiti.

V drugi seji v dan 24. novembra preciziral je predsednik društveni program za l. 1904. Spominjal se je najprej pokojnega večletnega podpredsednika in bivšega dež. poslanca Mighetti-ja, ki si je pridobil za ustanovitev tega, za našo kronovino prevažnega zavoda, mnogo zaslug; poročal je potem o svojem sprejemu v ministerstvu, kjer se je mudil in posvetoval o začetni izvršitvi važne in težavne naloge, ki je zavodu dana. Pri pomnil je, da si je ogledal mimogredé sorodni zavod v Gradeu, da bi izkoristil in uporabil tudi za našo deželo tamošnje uspehe, ter nadaljeval:

Naloga, katero imamo rešiti, ni lahka. Na Štirskem n. pr. so pogoji za uspešno delovanje takega zavoda ugod-

nejši nego pri nas. Tam pospešuje delo toliko večja ljudska izobrazba, kakor tudi druge že obstoječe uredbe, katerih pri nas nimamo. Tam so srečni, da so dobili vodjo, ki živi le svojemu poklicu in je duša vse institucije.

In ravno od dobrega ravnatelja je odvisen uspeh zavoda. Takega pa ni za naše kraje in razmere lahko dobiti, zato je bolje, da smo začasno brez njega, nego da bi se prehiteli v izvolitvi ter sprejeli človeka, ki ne bi zadoščal vsem zahtevam našega zavoda.

Opomniti je, da je obrtnija pri nas šele v povojih, skrbeti moramo za njen razvoj in za ustanovitev novih obrtnij. Predsednik poudarja, da nimamo ne zadostnega števila šol, ne muzejev in sličnih naprav za obrtni pouk. Tudi organizacija posameznih obrtnih strok je pomanjkljiva. Vse to povzročuje pa, da naletimo tuintam na nevednost, kije potem temelj indiferentizmu in brezbriznosti za moderni napredek na tem polju.

Če zahtevajo pa že vse te pomanjkljivosti previdnega in neumornega delovanja za povzdigo naše obrtnije, naletimo na drugi strani pa še na druge težkoče, namreč na pičlost denarnih sredstev, ki so nam na razpolago.

V prvi vrsti moramo obračati svojo pozornost obrtnijam in obrtnijskim podjetjem z lesovino, ki se je začela lepo razvijati in je za našo kronovino velike važnosti. Potem nam bode skrbeti za obrtnike, ki oddajajo svoje izdelke neposredno strankam, za čevljarje, krojače itd. In tako moramo skrbeti za kovinsko, kovaško, kotlarsko, kleparsko obrt itd. Posebne pozornosti potrebuje tudi stavbinstvo, tkalstvo in obrtnija za pohištvo.

Z ozirom na potrebe in hitro pomoč stavim — tako poudarja predsednik — za prihodnje leto sledeče predloge:

1. da se uvede tekom leta spopolniteni tečaj za mizarje v Gorici;
2. da se spoji s tem tečajem razstava mizarskih in drugih izdelkov, katere dobi zavod na posodo iz c. kr. avstrijskega muzeja na Dunaju;
3. da se podpira navoustanovljena mizarska zadruga v Gorici;
4. da se uvede spopolniteni tečaj za

mizarstvo tudi v Korminu, ter se tudi tam osnuje posebna zadruga;

5. da se ustanovi poseben tečaj v Gorici za mokrino, pokostenje in uglajevanje lesa, ki bi se moral smatrati le kot začetni tečaj umetnemu mizarstvu, s čigar pomočjo bi se imelo vvesti v deželi izdelovanje najmodernejših mizarskih izdelkov;

6. da se napravi v Tržiču spopolniteni tečaj za krojače;

7. da se istotako ustanovi tak tečaj v Sežani, ako bodo okoliščine to dopuščale;

8. da se prouči razmere čevljarske obrti v Mirnu ter se ji priskrbi širji izvozni delokrog;

9. ravno tako da se priskrbi pleteniški obrti v Foljanu širji izvozni delokrog;

10. da se uvedeta dva tečaja za obrtno knjigovodstvo (jeden tudi slovenski);

11. da se priredi razstava začetnih del od vajencev pod nadzorstvom gospodarjev in mojstrov.

Predsednik naglašja še, da bode treba stopiti v dotiko z varuštvom obrtne nadaljevalne šole, se nadeja, da bode mogoče odpreti že s prihodnjim mesecem oktobrom tozadevno bralnico v društvenih prostorih ter misli, da na ta način izpolni varuštvo vsaj za prvi težavni začetek svojo nalogo.

Iz tega načrta razvidijo lahko naši obrtniki, v kateri smeri misli razvijati zavod svoje delovanje in na kak način pospeševati koristi in napredek male obrtnije.

Nado gojimo, da se bode varuštvo z isto iskrenostjo oziralo na potrebe slovenskih obrtnikov kakor italijanskih. A našim obrtnikom polagamo na srce, da se ganejo, da objavijo bodisi predsedništvu ali slovenskima zastopnikoma svoje težnje in želje, ki se bodo gotovo po možnosti denarnih sredstev v poštev jemale.

Dopisi.

Iz goriške okolice. —

Groza, strah te je samije.

Tako torej, prijatelj Gabršček, zdaj sva sama, prav sama. Drugi gospodje konsortisti so odšli iz okvirja najine polemike, vrata so se za njimi zaprla, za

vedno zaprla. In kakih zadovoljnih obrazov so odšli. Dobro, da jih nisi videl, prijatelj, ko so odhajali skozi vrata. To bi te bilo še le peklo! Ali sreča tvoja je bila, da si se umikal s hrptom vedno bolj proti vratom. Tvoja najbolj vroča želja je bila namreč smukniti skozi vrata za drugimi gospodi ter zakrivati se še nadalje za njihovimi hrbti. Jaz seveda ti nisem mogel te igre še dalje dovoliti, zgrabil sem te krepko za pleča ter te pridržal, dokler so se vrata za onimi gospodi zaloputnila. Ostala sva sama, oni pa so odšli, odšli z izrazom veselja in zadovoljnosti, kakor si ni mogoče večjega misliti. Eden se je samega veselja za trebuh držal; drugi je zadovoljen pleskal z rokama; tretji mi je jasnega obraza pomenljivo z očesom mežikal; četrti se mi je z najljudnejšim poklonem hvaležnega kazal; peti je proti tebi prijatelj, obrnjen stegnjena kazalca drug ob drugega drgnil ter zadovoljno šepetal: šlek, šlek, šlek; šesti je mahal za tvojim hrptom s stegnjeno pestjo po zraku, kakor bi mi hotel reči: le dajte mu jih; sedmi je odhajaje veselega obraza globoko vzdihnil, kakor človek, kateremu se je odvrazil velik kamen od srca; osmi je skakljaje same sreče roko ob roko drgnil; le deveti je delal nekam dolg obraz, on je že vedel zakaj in jaz tudi, službe-sinekure ne cvetejo na vsakem grmu. Ali ena lastavica ne donaja pomladi. Odhod je bil torej pojav sreče, veselja in zadovoljnosti. In to mi je najboljši dokaz, da sem pravo zadel. Zato sem vesel. In ti, prijatelj? — Kaj vraga, ti si potr! Tvoje oko se plaho ozira po zaprtih vratih! Kdo bi bil to mislil! Ti, ki si nekdaj uganjal v kozji rog laške barabe, ti, ki si z najhujšim pretil dr. Gregorčiču, svojemu največjemu dobrotniku, ti, ki si vihtel že pesti in stole nad glavami onih, ki ti niso hoteli molčati, ti — pravim — stojiš zdaj tukaj kot »zgrevana« duša. Seveda, seveda, »Krojaška zadruga« te je spravila na led. Uloge so se temeljito izpremenile. Bili so lepi časi, ko si sedel lepo skrit za hrptom svojega odgovornega urednika ter metal pušice, ne pušice, strele in bombe na osebe, katerim ni rodoljubno srce dovolilo podpirati

PODLISTEK.

19

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

„Nocoj ne pojdeva po navadni stezi, ampak ubereva jo po stranski, ki je krajša“, de Sever, ko sta stopila čez prelaz nadgozdarjevega vrta.

„Čemu neki? — Tema je; daljša steza je lepša in varnejša“, pripomni Mirko.

„Nocoj ne. — Stopaj za menoj in molči!“

„Ali slutiš kaj, Tone?“ —

„Tiho! — Pojdiva.“

Mirko je ubogal in ves čas molče stopal za Tonetom. Kmalu sta prikoralaka do stanovanja. Pred hišnimi vrati se pa Tone kar naenkrat vstavi in reče tiho Mirku:

„Postojva malo tukaj, morda bodeva kaj slišala.“ — Res, čakala nista dolgo, in začula sta iz daljave surove kletvine, ki jih je nekdo z močnim, hreščočim glasom bruhal iz sebe.

„Poznaš-li ta glas?“ vpraša Sever važno.

„Meni je neznan. — Najbrže je zgrešil kak pijanec pravo stezo, pa kolne.“

„Prav praviš: — pijanec je, Tine Podleskov. — Izgrešil pa ni steze, ampak tebe in mene. — Ali veš sedaj, zakaj sem hotel, da pojdiva po stranski stezi?“ —

Nato je odprl Tone vrata in, ko sta bila oba vstopila, zaklenil jih je takoj zopet in še zapahnil. — Nenavadno dolgo je gorela onega večera luč v Mirkovem stanovanju...

XIV.

„Naš je narod vazda hrabar bio, Pa je uz to rujno vince pio...“
Vatroslav Vernak.

Stari Strug, blizu šestdesetleten mož, je točil v Lesju boljše in slabše vino, kakor je nanesla sreča pri kupčiji. Bil je bogat; a pri vsem tem pa prijazen, postrežljiv, zgovoren, s kratka: kakor nalašč stvarjen za krčmarja. Jedinca njegova napaka je bila, da je neizmerno ljubil — denar. —

Vže petindvajset let je preživel mirno v zakonu s svojo Meto; a otroka ni mu dal Bog nobenega. Ob delavnikih, ko sta sedela z Meto navadno sama v krčmi, vpletlo se jima je večkrat mej razne pogovore tudi važno vprašanje, komu prepustita po smrti — svetle denarce. — Ta skrb jima je bila — rekel bi — jedina in najmučnejša. Zato sta se je pa vselej kolikor mogoče hitro rada iznebila z navidezno tolažbo: „Saj se ne mudi. — Mlada sva še: smrt je še daleč.“

Kako sta bila vesela Strug in njegova zvesta ženica, ko sta imela nekaj mesecev po zgoraj omenjenih dogodkih natlačeno krčmo pivcev. Bila je namreč nedelja, — lep, vroč dan v mesecu avgustu. Postarna Meta se je onega dne kar pomladila od

zadovoljnosti. Tekala je kakor osemnajstletno dekle iz pivnice v klet, iz kleti pa zopet v pivnico. Največ dela so ji prizadeli vaški in okoliški mladeniči, sedeči okrog dolge mize v vrtu za hišo. Mej mladeniči je bil tudi nam že znani Podleskov Tine.

„Hohó, Tine, sedaj treba, da plačš pa ti enkrat“, oglasi se nekdo mej mladeniči in pahne prazno steklenico pred nagovorjenca.

„I, kaj meniš, da sem tako na suhem!“ odvrne bahavo Tine, položi na mizo denar in zakliče: „Oče Strug, napolnite vse, kar je praznega; tu je denar“. Mladeniči se začudeno spogledajo in eden reče nagajivo:

„Kdo bi bil mislil, Tine, da si tako petičen!“

„Kaj ne bi bil, saj je žagal celo pomlad v gozdu za žive in mrtve“, pristavi drug mladenič in skrivaje namežikne tovarišem.

„Molči mi o gozdu, drugače — —“ zagrozi se Tine in se ozre srdito po tovariših.

„Kaj, ali nisi vedno rad delal v gozdu?“

„Kaj meni mar za gozd in za onega zelenega gozdarskega pritepenca! — Jaz sem Podleskov, in ne potrebujem nikogar.“

„Aha“, pravi zopet prejšnji mladenič „zaradi onega zelenca, gozdarja, ti smrdi gozd!“

„Molči, sem dejal, če ne ti stlačim glavo mej ramena!“ zadere se Tine ježno.

(Dalje pride.)

Semenj sv. Andreja. — Res je sicer, da je o sv. Andreju skoro vsako leto neogodno vreme. Ta čas namreč ali dežuje, ali sneži, ali je pa tudi huda burja. Ali tako neugodno vreme, kakoršno smo imeli letos o sv. Andreju, ni bilo pri nas že več let. Deževalo je že v nedeljo popoldne in celo noč od nedelje na ponedeljek. Včeraj pa je bilo od 9. ure popoldne celo dan neprenehoma. Na bližnjih gorah bil je pa sneg. Vsled vsega tega bil je včerajšnji semenj v vsakem pogledu jako slab, ter slabo obiskan.

Iz št. Andreža nam pišejo: „Soča“ je v svoji 95. št. prinesla dopis iz naše občine, ki nekako čudno pripoveduje način nabiranja milodarov za novo sliko sv. Andreja, namenjeno za tuk. cerkev. Dopisniku se zdi, da je podoba do cela nepotrebna v cerkvi, potrebnejša se mu pa vidi na pročelju cerkve. Kot umevno, boji se dopisnik, da bi podoba ne videl, ker ne boji v cerkev; primernejše bi mu stal kip na pročelju, katerega bi mimogrede vsaj včasih videl. — Prav pravi g. urednik „Soče“, da dopisnik klobaš o naših zvonovih. Človeku se zdi, da se je dopisniku zmešalo, zato bilo bi vsaj človekoljubno od g. urednika, da obrne dopisnika na firmo v ulici Alvariz nasproti protestantske cerkve.

Samomor. — V soboto zvečer ustretil se je na Kospišču blizu Panovca 40-letni France Rossi, občinski tajnik iz št. Vida v Karniji. Povod samomoru je bila nesrečna ljubezen. Rossi snubil je g.čno E. S., bivšo učiteljico na Laškem. Stariši pa niso bili zadovoljni s snubačem. Rossi prišel je v nedeljo zvečer na Kospišče, kjer stanuje družina S., da bi stariše pregovoril; a ker mu niso dovolili ustopa, ustretil se je nesrečneš in ostal na mestu mrtev.

Izgubljeno mesto ukradeno. — Včeraj 8 dni jutraj pripeljal se je poštni voz, ki vozi med Gorico in Ajdovščino v Sempas. Ko se je ustavil pred šempasko pošto, zapazili so, da so bila vrata poštne skrinjice od zadaj odprta in da je manjkalo nekaj poštinih zavojev. Hkratu nastal je velik alarm. Ni drugače mogoče, kakor da je bila pošta med vožnjo okradena. Pisati se je začelo na vse strani. Zateklo se je celo k bližnji brzojavni postaji in brzojavke začele so o tem švigati sem ter tja. Iskati je bilo treba „ravbarjev“. Pa glej hudnika. Par dni pozneje so doznali v Šempasu, da so se naše poštne pošiljke, o katerih se je menilo, da so jih vzeli „ravbarji“, v Gorici, tam nekje blizu glavnega poštne urada. Šempasci so si to tolmačili tako, da niso bila najbrže zaprta vrata poštne skrinjice, ko je „odfural“ postiljon iz dvorišča glavne goriške pošte.

Na smrt obsojen. — V soboto in v nedeljo se je vršila porotna obravnava proti 29-letnemu Vincenciju Vončini, rojenemu v Kalu, a priženjenemu v Puštale v občini grgarski. Tožen je bil zaradi umora, izvršenega na svoji lastni ženi, Tereziji roj. Murovec. Iz obtožnice posnamemo tole: Na cesti, ki vodi iz Grgara proti Čepovanu, se nahaja na samem hiša z gospodarskim poslopjem, v kateri prebiva še precej imovita družina Murovec. Ker ni bilo v družini, ki je obstala iz mačehe, starega strica in tete, ter iz bolehavega brata umorjene Terezije drugih moških delavskih močij, svetovali so Tereziji, naj bi se omožila. Nekemu Ivanu Bitežniku, sorodniku Murovečeve družine, se je posrečilo, da je kmalu pripravil od tega, da se je Terezija omožila z obtožencem, Vincencijem Vončino iz Kala. Že pred poroko, in sicer dne 9. maja t. l., poklicali so, ker je bil brat Terezije nevarno bolan, notarja Čibeja na dom, ter se je napravila pogodba, vsled katere je postal lastnik vsega imetja Vončina. Dne 31. maja pa je nevestin brat Anton umrl in že drugi dan obhajala sta Ter. Murovec in V. Vončina poroko. Pa kakor postanejo po navadi vsi zakoni sklenjeni iz koristolovju nesrečni, tako zgodilo se je tudi v tem slučaju. Že po preteku malo dni, nastal je v hiši prepir in obtoženec bil je skrajno nezadovoljen, tako, da se je izrazil proti nekemu Hojaku, da bi bilo najbolje, ako bi prodal posestvo, ter šel z denarom po svetu. Da bi se pa to hitreje izvršilo, rekel je obtoženec Hojaku, bilo bi najbolje, zadušiti mačeho. Kasneje se je obtoženec tudi proti neki drugi priči izrazil, da se mu ne zljubi delati na polju in da bi bilo najbolje, ako bi se prodala vsa živina. Temu pa, da se protivi žena, ki je neumna in ki ima dolge lase, a kratko pamet. Kakor je iz tega razvidno, je bil Vončina človek, kateremu je delo smrdelo, in ki je vse svoje življenje pasel lenobo. Nasprotno pa sta bili mačeha in njegova žena jako pridni delavki in dobri gospodinj. Ni torej nobeno čudo, ako je trajal večni prepir med ljudmi tako različnih lastnosti. Prepri postajal je od dne do dne huji. Žena

očitala je možu tudi razne druge reči, katerih očitani ni mogel na noben način prenašati. Zategadelj vrnil se je Vončina zapustivši ženo, koncem meseca junija zopet v svojo rojstno hišo v Kal. Čez nekaj časa so nekateri Vončino pripravili do tega, da se je zopet povrnil k svoji ženi. Zgodilo se je to dne 20. septembra t. l. Dne 22. sept. pa bi imel iti Vončina z Murovečevimi k notarju v Gorico, da bi ovrgli prodajno pogodbo proti temu, da bi izplačali Murovečevi Vončini 800 K, katere je prinesel k hiši. To ponudbo je stavil namreč Vončina sam, predno se je povrnil zopet k svoji ženi. A Vončina se je premislil in ni hotel iti nikamor. Ostal je torej doma, dočim je šla njegova žena delat na polje. Ko se je o poludne vrnila domov, sta skupaj obedovala, ter sedela po obedu v kuhinji. Tu začne zopet prepri. Žena je očitala Vončini, da ni prav za nič, ne za delo, ne za gospodarstvo in tudi kot zakonski mož, da ni za nič. Pri tem očitani je Vončini zavrela kri, pograbil je sekiro ter mahnil z njo svojo ženo po glavi. Bila je poleg 12-letna pastarica Justina Hojak, ki je prestrašena in jokaje prosila Vončino, naj za božjo voljo odneha. Ali zastoj. Vončina je mahal kot besen s sekiro naprej in še trikrat z njo udaril ženo. Najhuji je bil prvi udarec, s katerim je Vončina presekal ženi obraz tako, da je spodnja čeljust visela navzdol, ter bila ločena od ostalega dela glave. Seveda je ostala Terezija kot mrtva. Ko je Vončina opravil to strašno delo, podal se je v Gorico in se sam predstavil sodnji. Na podlagi vsega tega, tožiloga je državno pravdnništvo zaradi umora. Obtoženec je priznal dejstvo, rekel pa je, da ni namenoma umoril žene, marveč v hudi jezi, ker ga je žena s svojimi očitani in s svojim ravnanjem spravila ob pamet. Ni pa zanikal, da bi se ne bil sem ter tje izkazil proti drugim ljudem, da bi, ko bi imel revolver v rokah, postreljal z ženo vred vse Murovečeve. Stari Ivan Murovec je kot priča opisal Vončino kot človeka, ki ni bil za nič drugega, nego samo za jesti in piti. Priča 13-letna Justina Hojak pa je izpovedala, da ni imel Vončina nikdar miru pred svojo ženo in pred ostalimi Murovečevimi. Glede umora pa je izpovedala to, kar smo povzeli že zgoraj iz obtožnice. Razpravo je vodil deželni sodni svetnik Schmarda. Prisednika sta bila deželnosodna svetnika Rutar in Kuhačevič. Obtožbo je zastopal državno-pravni namestnik Jeglič. Zagovornik je bil dr. Tuma. Zdravnika Luzzatto in Pitamitz sta izjavila, da je bil Vončina pri pameti takrat, ko je izvršil umor. Obravnava se je pretežala in se je nadaljevala v nedeljo. Porotnikom je bilo stavljeno jedno samo glavno vprašanje in to, tičoč se umora. Zagovornik dr. Tuma predlagal tudi eventualno vprašanje glede slaboumnosti obtožence in dodatno vprašanje glede uboja. Porotniki pa so glavno vprašanje odobrili z 12 glasovi da, eventualno vprašanje pa odklonili s 7 glasovi ne, proti 5 da. Na podlagi tega pravoreka bil je Vincencij Vončina obsojen na smrt z dostavkom, da se ga priporoči cesarjevi milosti.

Ne prisvajajte si najdenih rečij. — Težak Ivan Marinič je našel v Nunki ulici žensko uro z verižico. Mesto da bi to naznanil policiji, zastavil je uro v zastavljalnici za 20 K. Potem pa je zopet prodal zastavljalni listek nekemu Kofolu za 10 K. Cela ta zadeva je prišla na dan in Mariniča so spravili pod ključ.

V zapore iz Ljubljane v Gorico pripeljali so te dni 31-letnega Mateja Mikošiča iz Perusiča na Hrvaškem. Tožen je namreč radi težke telesne poškodbe, izvršene v Podbrdu, kjer se je nahajal kot železniški delavec.

„Hranilnica in posojilnica v Cerknem“ je imela prometa: Prejete hranilne vloge K 8.667.—. Izplačane hranilne vloge K 11.210.—. Vrnjena posojila K 3.962.—11. Dana posojila K 5.100.—.

Deputacija koroških Slovencev na Dunaju. — Deputacija koroških Slovencev, obstoječa iz gg.: dr. Brejc, Val. Janežič, poslanec Grafenauer, župan Kobentar, župnik Ražun, posestnika Majer in Božič, je došla v četrtek radi znanih razmer pri koroških sodiščih na Dunaj ter je prosila klub „Slovansko zvezo“ za posredovanje in podporo. „Slov. zveza“ je zagotovila deputaciji najkrepkejšo podporo. Deputacijo so vodili poslanci „Slovanske zveze“ Povše, dr. Ploj, Pogacnik in Žitnik k načelnikom vseh slovanskih klubov; k načelnikom mladočeskega kluba Pacaku in Stranskemu, k načelniku poljskega kluba Javorskemu in načelnikom kluba poslancev češkega veleposesstva Schwarzenbergu in Metalu. Vsi načelniki so obljubili koroškim Slovincem najizdatnejšo podporo. Ob pol 3. uri popoldne je deputacijo sprejel

ministerski predsednik Körber. Imenom deputacije je govoril koroški dež. poslanec Grafenauer, ki je dejal, da Slovenci ne zahtevajo nič novega, ampak hočejo samo, da se zopet ustvarijo prejšnje razmere, ki so bile v veljavi še pred dvema mesecema, a so se preko noči spremenile po ukazu z višjega mesta. Grafenauer je pred Körberjem povdarjal, da dr. Brejc ni noben agitator in da je dr. Brejc storil le svojo dolžnost kot slovenski odvetnik. Grafenauer je povdarjal, da je dr. Brejc naturaliziran koroški Slovenec, da so ga koroški Slovenci pozvali na Koroško in da je še pred Brejcem dr. Kraut imel slovenske razprave. Körber je odgovoril, da mu o kakem ukazu z višjega mesta, ki bi spremenil razmere, ni nič znanega. Ako so se razmere spremenile brez njegove vednosti, bo storil primerne korake.

V soboto zvečer je bil v magistratni kleti večer na čast slovenski koroški deputaciji. Navzoči so bili poslanci „Slovanske zveze“ in mnogo drugih slovanskih poslancev. V navdušenih napitnicah so govorniki pozdravljali slovenske Korošce in jih vspodbujali k vstrajnosti.

Iz mestnega sveta tržaškega. — V petek je imel tržaški mestni svet sejo, pri kateri so prišli na dnevni red tudi zadnji dogodki v Inomostu, kjer so Nemci zapodili na nelep način domov ital. prof. Gubernatisa, ki je hotel vključ vladine prepovedi na demonstrativen način predavati italijanskim vseučiliščnikom. Mestni svetovalec Zanolla je glasno protestiral proti vladini prepovedi glede svobodnega ital. vseučilišča v Inomostu. Zanolla je tudi ožigosal postopanje nemških dijakov v Inomostu nasproti prof. Gubernatisu, kateri se je po mnenju govornika, usodil iti med nje, neoborožen z drugim, nego z rokopisom, pripravljenim za predavanje. Predlagal je: I. da se dovoli 1000 K podpore dijakom vseučilišča v Inomostu; II. da se skličejo zastopniki istrskih in primorskih občin v Trst na slovesen protest proti vladini prepovedi in proti postopanju Nemcev.

Na to se je oglasil za besedo svet. dr. Otokar Rybář, kateri je dejal: „Tudi mi smo del mestnega sveta in torej smo poklicani tudi mi, da protestujemo proti Burschenschaftu-jem, kateri zatirajo ital. dijake, odrekajo jim njihovo pripoznano pravico vzlic vsem političnim, kulturnim in literarnim zvezam. Moram pa tudi izjaviti, da se Italijani ne smejo pritoževati proti temu „furor teutonicus“, ker so bili vse do včeraj prijatelji istih Nemcev! Govornik je nadalje dokazal, da so bili Italijani vsikdar zavezniki Nemcev proti Slovanom, le tedaj, ko so Nemci kazali kolikor toliko prijazneje lice Slovanom, le tedaj so bili Italijani nasprotniki Nemcev. Navajal je Taafjevo vlogo, katerej so Italijani na vse možne načine nasprotovali, ker je bila Slovanom nekoliko prijaznejša „Ne bi bilo čudno“, dejal je govornik, „ako bi mi ostali hladni vspricho dogodkov v Inomostu, ako se pomisli na prijateljstvo Italijanov do Nemcev na škodo Slovanov. Sicer pa moram beležiti, da to, kar delajo v Inomostu Nemci proti Italijanom, delajo Italijani tu proti nam. Tam Nemci Italijanom, a tu vi Italijani nam Slovanom odrekate vsako pravico, odrekate nam pravico do ljudske šole. Torej ste vi, Italijani, v narodnem oziru ravno tako intolerantni, kakor Nemci, kajti ravno take in še hujsje demonstracije nego so inomostske proti Italijanom, so se uprizarjale v Istri proti slovanskim deželnozborskim poslancom.“

Dr. Venezian je odgovarjal dr. Rybářu in rekel med drugim, da so Italijani na Primorskem in v Trstu v lastni hiši.

Kje smo pa mi primorski Slovani, ako ne v lastni hiši! Taki so in ostanejo vedno ti Italijani. Ako jim kdo po njih mnenju le jedno las skrivi, pa vpijejo na vse grlo ter opozarjajo ves svet na namisljenje krivice, pozivajoč se vedno na svobodo vseh ljudstev. Ne vidijo pa, kako nesramno teptajo svobodo oni tam, kjer so v premoči in imajo oblast v svojih rokah.

Loterijske številke.

28. novembra.

Trst 72 78 88 8 14
Linc 9 43 64 73 38

Leop. Reja, gostilničar „Pri Golobu“ na voglu ulice Morelli.

Priporoča prstna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrazlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užgalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici h. št. 1 (v lastni hiši.)

Priporočilo!

Josip Novič,

krojaški mojster

v Gorici, Gosposka ulica št. 21

(tik pošte)

prvo nadstropje,

se priporoča slavnemu občinstvu, čast. duhovščini v mestu in na deželi.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

„Slov. bralno in podporno društvo v Gorici“

naznanja tem potom,

da bi rado društveno imetje devet do deset tisoč kron z dnem 31. decembra 1903 naložilo proti pupilarni varnosti na vknjižbo I. loco.

Prosilci naj svoje pismene prošnje polagajo do 15. decembra t. l. pri tem društvu.

Gorica, 26. novembra 1903.

ODBOR.

tvoje pogubno politiko. O kako je švigal tvoj „pasji bič“ okoli glav teh žrtv! In ti si si zadovoljno mel roke v zatišju, pasoč svojo dušo na teh žrtvah. Da, zapomni si dobro, ni ga slovenskega časnikarja, in ga morda tudi ne bo, ki bi bil zakrivil toliko osebnih napadov kakor ti. Do zdaj so ti napadi nosili še vedno dobiček, bili so ti prava molzna kravica. Ž njimi si si ustanovil nad goriškimi Slovenci, posebno mestnimi, pravo pravcato strahovlado. Vendar pa ne tolmači tega izraza krivo. Ne domišljaj si, da sega moč tvoje strahovlade tudi čez nas, ki se — oprost, prijatelj, da ti prav naravnost povem — tebe, tvoje revolverske „Soče“ in tvojih napadov se prav nič ne bojimo. Ne verujem, da si se jako otročji in si morda še to domišljuješ. Saj vidiš, da se noben napadaneč za tvoje bevskanje niti ne zmeni. Pustijo ti prosto roko in gredo dalje mimo tebe, kakor bi te ne bilo. Tudi najostrejša zdravilo, prepogosto rabljeno, izgubi svojo moč. Tako je s tvojimi osebnimi napadi. Saj je med nami nastal že pogovor: Ta že nekaj velja, kogar Gabršček poliva z gnojno „Sočo“. Ne domišljaj si torej, prijatelj, da izgubi v javnosti kaj na svojem ugledu in časti moč, kogar ti blatiš v „Soči“. Vendar je še mnogo ljudi, ki trepetajo, če vidijo svoje ime natisnjeno v „Soči“, mnogo jih je, ki se tvojega „ne-ovaduškega“ peresa bojijo zaradi svoje take ali take preteklosti, mnogo jih je, ki trepetajo pred tvojim „ne-denanciranjem“ zaradi nekdanjih zvez s tabo in tvojim listom, mnogo jih je zopet, ki se tresejo pred tvojimi napadi v „Soči“ in skrbijo za vsakdanji kruh zaradi svoje kupčije ali obrtnije. Čez vse te, prijatelj, si s svojim revolverskim listom ustanovil grozno strahovlado. Tebe se ti ljudje boje bolj kot peklenšček križa. Le premisli, kaj bi ti naredil, ako bi imel tudi izvrševalno moč k svojim željam in pretnjam. Goriški magistrat bi te bil gotovo že imenoval za častnega občana; kajti ti bi mu bil izgnal najmanj polovico Slovencev iz mesta. Tvoji policaji in pandurji bi uganjali z nami huje nego bašibozuki z ubogo turško rajo. Ali ne varaj se, prijatelj, ta bojazen je prisiljena, ta strah je nenaraven, in kar je nenaravno, nima obstanka. Ne slepi se, prijatelj! Ti misliš, da je molčanje teh ljudi k tvoji časniskarski strahovladi, njih dobrikanje, njih navidezno prikimovanje v tvoji navzočnosti, ljubezen, spoštovanje do tebe in soglašanje s tvojo pisavo. O, kaj še! Ti ljudje te mrzijo, te zaničujejo. Ti ljudje se ti kažejo prijazne le, dokler se molčeč in tebi zahrbtni odpor zoper tvoje rogoviljenje v „Soči“ med tvojimi — lahko rečem — bivšimi somišljeniki bolje ne razširi in ojači. In ta trenotek pride, pride gotovo. Z uro v roki ga lahko pričakuješ. Ti se seveda tega ne zavedaš. Tako se je godilo že vsem „strahovladalcem“. Če se sme malenkost primerjati z velikostjo, te opozarjam, na nesrečnega kralja Aleksandra srbskega. Dalje ne govorim, ker je tvoja moč premalenkostna. Ali ne vidiš, prijatelj, da se krog okoli tebe vedno bolj zožuje? Ali ne vidiš, da se smer pušic vedno bolj proti tebi koncentruje? Nič čudnega. Potreba miru se vedno bolj pojavlja, dosledno tudi prepričanja, da si ti zaželenemu miru največja zapreka. Saj to ti sam pripoznaš, trdeč: prepir je potreben, pa tudi tvoje delovanje, tvoje javno stališče od razkola sem to potrjuje. Ti pač faktično od prepira živš. Ker pa mora prepir enkrat nehati, mora biti tudi tvoje „strahovlade“ enkrat konec. Čim prej ta pride, tem bolje za napredek narodne stvari na Goriškem. Tvoje osamljenje, to, prijatelj, je geslo pravih miroljubov, in te podpirati, je naloga tudi teh dopisov.

A. K.

Politični pregled.

Politični položaj.

Ne gre pa ne gre. Ne to ne onstran Litve. Obstrukcija tu in tam. Pri

se nočejo dati Slovanom ustavno zadržane pravice in ker se jih hoče po vsi sili ponemčiti; obstrukcija na Madjarskem pa zaradi tega, ker so se opozicijske stranke prepričale, da dosežejo ž njo, kar hočejo, in konečno morebiti celo poveljni armadni jezik. Torej na Madjarskem popolna kapitulacija, pri nas v Avstriji pa najodločnejši „justament nót“. Kam dovede državo taka politika, tega danes natančno še nikdo ne ve. So pa ljudje, ki pravijo, da gotovo ne do dobrega konca. O našem državnem zboru se govori, da ostane skupaj morebiti še prvi dan ter da se potem umakne paragrafu 14. O ogrskem parlamentu pa se govori, da bo najbrže v kratkem razpuščen. Glede našega državnega zbora pravijo, da hoče dr. Körber še enkrat poskusiti pri Čehih. Ni pa dosti upanja, da bi kaj opravil, posebno ko stoji na stališču, da bi vlada Čehom le to dala, v kar bi privolili Nemci. V ogrskem parlamentu pa je hotel grof Tisza obstrukcijo utruditi s tem, da je vsled njegove inicijative zbornica vsprejela predlog posl. Podmaniczkyja, da se obdržujejo odslej po dve seji na dan. A dosegel je s tem grof Tisza ravno nasprotno, kajti opozicija začela je nastopati še z večjo silo in izsilil je tudi grofa Apponyja iz liberalne stranke, kateremu bode sledilo še kakih 34 poslancev. Mesto jednega sovražnika, nakopal si je torej grof Tisza dva, in si s tem neizrečeno otežil svoje stališče. Kakor rečeno, ne gre, pa ne gre, a iti vendar mora, kako pa da pojde, o tem nas prepričajo v kratkem dogodki prihodnjih dni.

Pretep v avstrijski državni zbornici.

V četrtek so tekem seje češki radikalci odločno zahtevali od poslanca Steina, naj pove, kako more dokazati, da bi bil Fresl v konaku v Belemgradu ukradel uro. Stein je dejal, da mu je neki časnikar Mandl dejal, da je Fresl nekaj dni po umoru kralja Aleksandra vzel iz konaka neko uro „za spomin seboj“. Ko je Mandl prišel v poslopje drž. zbora, ker je čul, da bo zaslisan za pričo, sta ga skoro dobila Klofač in Fresl, ki je stopil pred Mandla ter dejal: „Jaz sem tisti, o katerem ste dejali poslanec Steinu, da sem v belgrajskem konaku ukradel uro“. Mandl: „To ni res, kar je dejal Stein v zbornici, jaz sem le pravil o govoricah, ki so razširjene po Belemgradu, da je bil mej onimi osebami, ki so si smele ogledati konak, tudi avstrijski drž. poslanec Fresl in da je ta, kakor tudi ostali obiskovalci, vzel neko stvar za spomin seboj“. Fresl je Mandla udaril, nakar je Mandl Freslu dal dve klofuti. Češka radikalca Klofač in Sehnal sta priskočila Freslu na pomoč, nakar se je pričel pravcati pretep. Udarcev je kar deževalo. Mandl je bil baje pobit na tla. Prihiteli so poslanci in časnikarji, katerim se je posrečilo ločiti pretepače. Mandl je bil takoj na to zaslisan pri ravnatelju državnozbornske pisarne. V petek je poslal Mandl poslancema Klofaču in Sehnalu svoje priče, Fresla pa ni pozval na dvoboj, ker se Fresl nekoč s poslanecem Albrechtom ni hotel dvobojevati na način, kakor je hotel Albrecht.

Vinska klavzula.

Z dnem 31. dec. t. l. poteče doba trgovinskemu ugovoru naše monarhije z Italijo; s tem seveda poteče tudi vinska klavzula, ki je toliko škodovala našim vinorodnim krajem, zlasti v Dalmaciji. V tem kratkem času do 31. dec. se ne more skleniti končna trgovinska pogodba; na to niti ni misliti. Vladi, avstrijska in ogrska, si bosta pomagali s provizorijem, ki jima da na razpolago časa za končno pogodbo. Ogrskemu parlamentu je bila predložena zakonska osnova, s katero se vlada pooblastuje, da uredi začasno trgovske odnose z Italijo; avstrijskemu parlamentu ne bo predložena enaka osnova; naša vlada bo rešila to vprašanje s § 14. Smatra se za gotovo, da bo največje težkoče zadajala vinska klavzula. Naši poslanci odpotovali so že minul teden v Rim, da začno dogovor z ondotnimi državniki. Avstrijski vinogradniki so odločno zoper vinski klavzul, a vlada se boji, da bi to moglo neugodno vplivati na politično zvezo naše monarhije napram Italiji. Bojimo se, da bo diplomacija nekaj ukrenila, kar ne bo zadovoljilo nikogar. Italija, ki je zadnjih 15 let uvažala k nam na milijone hektolitrov vina, ne bo mogla več delati tako izvrstnih kupčij. Pri nas so velike površine vinogradov na novo nasajene, in nova trta je tako rodovitna, da ne vemo, kam z vinom. Italijanski trgovinski minister ve, da je sedanji vinski klavzul odzvonilo, a morda bo zato zahteval, da se klavzula prenaredi. Govori se tudi, da je Italija zato zadnji čas sklepala zveze s Francijo in Anglijo, da bo lažje z večjo silo pritiskala, da se vinska klavzula zopet sklene. V slučaju, da ta izostane, Italija baje ne bo sklenila trgovinske pogodbe.

Čehi in Italijani.

Tržaškemu „Piccolo“ brzojavlja njegov dopisnik z Dunaja, da se hočejo Čehi dogovoriti z Italijani za skupno akcijo proti ponemčevalnim tendencam sedanje vlade. Isti dopisnik omenja tudi, da mu je pripovedoval neki nemški nacionalcec, da bi na dvoru radi videli, da bi prenehal prepir med Čehi in Nemci, ker se boje slabih posledic tega prepira in da bi radi videli, da bi se počelo s ponemčevanjem južnih pokrajin naše države.

Dijaške demonstracije na Dunaju.

V soboto so bile velike dijaške demonstracije pred univerzo in parlamentom. Nemški dijaki so v soboto nameravali prirediti demonstracijo proti nemškemu univerzam, proti češki univerzi na Moravskem, slovenski univerzi in proti laški univerzi. Slovanski dijaki so zvedeli za to namero in so se v velikem številu zbrali na vsučilišču. Posebno veliko število je bilo navzočih slovenskih dijakov. Navzoči laški dijaki so se pridružili Slovanom. Ko so Nemci videli, da so Slovani in Lahi v veliki premoči, jim je upadel pogum za demonstracijo. Nato so se vršila pogajanja obeh strank z rektorjem, nakar so Nemci opustili svojo demonstracijo. Združeni slovanski in laški dijaki so korakali nato pred parlament, kjer so glasno klicali: „Ven z našimi univerzami!“ „Vsi imamo enake pravice za to!“ Policija je dijake potisnila proč. Dijaki so šli nato na rampo vsučilišča, kjer so peli narodne slovanske in laške pesmi. Mimo je v istem trenutku prišel oddelek bosenskih vojakov. Dijaštvo je vojake burno pozdravljalo s klici: „Slava slovanskim bratom!“ Policija je zopet nastopila. Dijaštvo se je spopadlo s policijo. Šele po daljšem trudu se je policiji posrečilo napraviti mir. Nekaj dijakov je bilo aretiranih, a so bili po zaslujanju takoj izpuščeni. Razburjenje med dijaštvom še vedno narašča.

Značilne vesti iz Bosne.

„Jedinstvu“ v Spljetu se poroča, kakor pravi list iz verodostojnega vira iz Sarajeva, da pojde feldcajgmajster baron Apel že v najkrajšem času v pokoj in da pride na njegovo mesto feldcajgmajster Varesanin Kutschera, ki bode imenovan generalnim guvernerjem Bosne in Hercegovine. Omenjenemu listu se tudi poroča, da se gradijo železnice proti novemu Bazaru in proti Srbiji z nenavadno hitrostjo. Dela se namreč po noči in po dnevu. Občno je mnenje, da bodo korakale spomladi avstrijske vojne čete v Macedonijo in to v popolnem sporazumljenju z Rusijo. Pripravljajo se tudi baje velike reforme na korist Bosne.

Bivši ogrski ministerski predsednik o avstro-ogrski nagodbi.

Nedavno tega je baron Banffy v svojem javnem govoru rekel mej drugim: „Država je močna, ako je samostojna in neodvisna. Zato se Ogrska ne more razvijati, ker je zvezana z Avstrijo. Ogrim moramo zahtevati samostojno carinsko ozemlje. Ko sem bil na čelu vlade, nisem smel izzivati novega boja med krono in narodom, ker cerkveno-politični boji še niso bili pozabljeni. Toda sedaj je čas, da se to vprašanje več ne odlašja. Ako sklenemo z Avstrijo nagodbo za deset let, potem je naša samostojnost za dolgo časa nemogoča. Treba bode žrtv, toda te so potrebne, to je dolžnost vsakega Ogra na korist domovine. Že danes moram reči, da bi bila nadaljnja gospodarska skupnost z Avstrijo zločin proti koristim madjarskega naroda“. Ali more Kossuth več zahtevati?

Madjari za Slovane.

Poslanec Kossuth je priobčil članek, v katerem pravi, da se avstrijski Nemci obnašajo sovražno napram Madjarom, zato se morajo Madjari postaviti na stališče, da se Čehom in Poljakom mora vrniti njihova zgodovinska samostojnost.

Francoski parlament.

V francoskem parlamentu je stavil poslanec Allard predlog, naj se iz državnega proračuna izbriše znesek 60.000 frankov za vzdrževanje francoskega poslaništva pri Vatikanu. Ta predlog pa je zbornica odklonila s 324 proti 231 glasov.

Domače in razne novice.

Imendan. — Včeraj je praznoval naš premil. knezo-nadškof svoj imendan. Čestitat sta mu prišla ob ti priliki že v soboto knezoškof ljubljanski monsij. Jeglič in tržaški škof monsij. dr. Nagl, ki sta se pa že isti večer vrnila. V soboto se je poklonila in čestitala premil. knezo-nadškofu k imendani tudi čast. mestna duhovščina pod vodstvom stolnega prošta pred. dr. Faidutti.

Posvetovanje zastopnikov živinskih zavarovalnic. — Na povabilo g. deželnega poslanca Grče se je zbralo včeraj v gostilni pri „Zlatem križu“ ne-

pričakovano veliko število zastopnikov zavarovalnic za govejo živino in drugih gospodov. Posvetovanje se je vršilo od 11. ure predpoludne do 1. ure popoldne. Razprava je bila jako živahna. Obširnejše poročilo prinesemo v prihodnji štev. svojega lista. Za danes naj povemo samo to, da ni prišlo na tem posvetovanju do končnega sklepa, ampak da se je izvolil poseben odsek devetih članov, ki bode to zadevo pretresoval ter staval svoje nazvete v konečno odobrenje shodu zastopnikov omenjenih zavarovalnic, ki se bo v ta namen sklical o svojem času.

Prvi socialno-demokratski shod na Vipavskem. — Delavec Cvek v ajdovski predilnici je za udeležbo sklical socialno-demokratski shod pri Rebku na Goričici. Govoril pa je na shodu znani mokrč Kopač iz Trsta. Shoda se je udeležilo nekaj delavcev iz Šturij, iz Ajdovščine ter iz Lokavca, kakor tudi nekaj drugih radovednih ljudi. Kopač je govoril o razmerah v ajdovski predilnici in pa o žalostnem stanju kmetijskega stanu. Ljudje so ga mirno poslušali ter odšli, misleč si vsak po svoje o tem čudnem preroku. Čeravno se jim je Kopač ponudil, da jih pride še tolažiti, ako bi to želeli, so ljudje to ponudbo molče odklonili. Da bi imel Kopač več poslušalcev, prišel je osebno v Kamnje ter vabil ljudstvo na shod. Torej vidiš, ti kmečko ljudstvo, da nisi osamljeno. Prijatelj ti ne manjka. V Trstu imaš na razpolaganje Kopač, v Gorici pa dr. Tumo. Česa si moreš več želeti?

Gabrščekov odgovor. — Gab.

nam v predzadnji „Soči“ zopet ni dal stvarnega odgovora, pač pa je štel, kolikokrat smo ga v svojem članku imenovali. To je že stara Gabrščekova navada! Tudi predlanskim je pridno štel vrste naših člankov, ne da bi bil pobijal njih vsebine. Kar je po svojem odgovoru, zadeva Leberzove užigalice, „Sočino“ ravnanje s slovenskimi goriškimi peki in „velikonočne piruhe“.

O Leberzovih užigalicah se je že večkrat pisalo in ta zadeva je slovenskemu občinstvu popolnoma jasna. Gabršček je te užigalice v „Soči“ priporočal v uredniškem delu in v plačanih oglasih. Ob ednem je tudi dajal slovenskim tobakarnarjem potuho z večkratnim pozivom, naj prodajajo Leberzove užigalice takrat, ko ne morejo ali nočejo prodajati užigalic društva sv. Cirila in Metoda.

Jasna je tudi zadeva italijansko-židovske mehaniške pekarnice. Dejstvo ostane pribito, da je „Soča“ sprejela oglas židovske pekarnice, a odklonila dopis slovenskih pekov proti tej nevarni konkurenci.

Gabrščekovo opazko, da „Soča“ ni glasilo pekov, naj si zapomnijo slovenski obrtniki in posebej še slovenski peki za slučaj, ko se bo „Soča“ zopet delala zaščitnico slov. obrtnikov in lovila okoli njih inserate.

Kar se slednjič tiče „velikonočnih piruhov“, rečemo le toliko: Ako se Gabršček drzne še enkrat trditi, da ni on potisnil dr. Tuma v stran, ker je bil ta proti nekaterim „velikonočnim piruhom“, nas prisili, da objavimo dobesedno to, kar sta govorila o tej zadevi neki Andrej Gabršček in dr. Tuma. Anti je vsaj eden izmed teh dveh resnico govoril! — No, mogoče pa tudi, da sta obadva farbala, ker jima to kaže in bi rada mogoče odslej naprej ribarila v motni vodi.

Nekaj za Ahasverja. — Ahasver pripoveduje v „Soči“ o Indijancih, ki imajo vsled pijančevanja tako bakrene nosove, da jim žarijo in temno noč razsvetljujejo. Dragi Ahasver! to ni nič proti bakrenim nosovom evropskih belokožcev. Mi poznamo n. pr. v Gorici ljudi, ki ne rabijo pri zapaljenju cigaret ne Leberzovih ne drugih žveplenic — oni vžigajo cigarete ob svojem „bakrenem nosu“. Ako želi Ahasver porabiti to pikanterijo za svoj pod-listek, mu damo o „bakru“ belekožcev še natančnejše podatke! —

Kobaridske gospe ustanovile so „Božičnico“ za uboge kobaridske šolske otroke. V ta namen priredile so večerjo, pri kateri je ostalo čistega dobička 30 K. — Nadalje so darovali sledeči gg.: Jurij Peternel, dekan, 2 K, Ciril Metod Vuga, kaplan, 4 K, Mat. Fabijan, sodnik, 6 K, Miroslav Premrou, c. kr. notar, 6 K, Srečko Bisail, c. kr. avskultant, 2 K, dr. Franc Franjek, 5 K, Josip Frandolič, dav. pregl., 4 K, Ivan Lapanja, dež. poslanec, 6 K, Miklavž Gall, kancelist, 2 K, Aleksij Golja, davč. pristav, 2 K, Viktor Kaučič, davč. vajenec, 2 K, Gvido Stres davč. vajenec, 1 K, Anton Kalan, gozdar, 1 K, Ivan Gruntar, posest., 2 K, Ferdo Volarič, dacar, 1 K, Josip Ursič, urar, 1 K. Skupaj torej 77 K. — Darove, bodisi v blagu ali denaru, hvaležno sprejema

Olga Frandolič, blagajničarica.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,
v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

prilaga svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste **vezilne aparate** (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Kdor torej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje prilaga najboljše

švicarske žepne ure
po zmernih cenah. Poprave s poročtom enega leta.

Odlikovana civilna in vojaška krojaška delavnica

Anton-a Krušič-a,
Gorica, ul. Jos. Verdi 33.

Bogata zaloga domačega in angleškega sukna. Velika izber izgotavljenih oblek za gospode in dečke, površnih zimskih suknj, kavelokov itd.

Naročila po novi meri se izvrše s posebno natančnostjo.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E 1095 na: Annoncen-Abtheilung des

„Merkur“, Mannheim, Merfeldstrasse 44.

Anton Pečenko

Vetna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
prilaga

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.

Cene zmjerne. Poštežba poštena.

Gostilna

„pri Žagarju“

tik nove postaje
na **Blančah**,
toči

vedno naravna doma-
ča črna in bela vina.
Kuhinja je preskrb-
ljena vedno z gorkimi
in miznimi jedili. Cene
zmerne.

Prilaga se za obilen
obisk iz mesta in dežele.

„**Narodna tiskarna**“
prilaga vizitnice.

Ivan Bednařik

prilaga svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača
izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Prilaga se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini za obilna naročila.

Jesen je tu

in bliža se zima; bliža se pa tudi
potreba, kupiti za hišno oz. lastno
potrebo raznega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano pod-
pisani do cenj. svojih odjemalcev s
prošnjo, da se pri nakupu raznih zim-
skih potrebščin tudi za naprej blago-
volijo obrniti v prvi vrsti na njegovo
trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem
vedno priliko za neprekosljivo ceno in
dober nakup vedno svežih in solidnih
raznovrstnih pletenin iz bombaža in
volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimske šerpe,
rute, čepice, volno itd.

Dalje prilaga še zadnje novosti kakor:
raznovrstne kožukovine, zimske čevlje za dame, ruske
galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove,
predpasnike; jako velika zaloga belega perila za gos-
pode, krasnih ovratnic, lovskih nogavic itd.; zadnje
novosti mičnih okrasov za obleke, razne svile, žamet,
pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Jrskino (štokfiševo) jetrno
olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni
telesni slabosti.

Izvirni i steklenice tega olja naravno-rumene barve po K 1-40, bele barve po K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Trskino jetrno olje se železnim
jodecem.

Raba tega olja je sosebno pripo-
ročljiva otrokom in dečkom, ki so ner-
vozni in nežne narave.

S tem oljem se zdravejo v kratkem
času in z gotovostjo vse kostne bolezni,
žlezni otoki, golše, malokrvnost in
splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem
kemičnem laboratoriju predno se napolni steklenice, zato zamorem jamčiti svojim
častitim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa,

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskim jetrnim oljem in izborno
sredstvo za malokrvne.

Ene steklenica stane 1 K 60 v.

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po
4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema
nove člane
z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravični
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Našim obrtnikom.

V Gorici se je osnoval zavod, kateremu je namen pospeševati koristi in napredek takozvane male obrti. Taki zavodi obstojé v drugih kronovinah že dlje časa; a južno dežele prišle so šele sedaj na vrsto. Vlada je nameravala osnovati jeden sam tak zavod za vse Primorje in Dalmacijo v Trstu; toda prizadavanju merodajnih činiteljev trgovske zbornice in drugih zastopov, posrečilo se je sprizniti vlado z idejo, da se ustanovi za našo kronovino posebej tak zavod.

V pokritje stroškov, ki so z namero takih institucij v tesni zvezi, prispevajo vlada, dežela, trgovska zbornica in gorisko mesto. Vsi ti činitelji imajo tudi svoje zastopnike v varuštvo, kateremu je naloga po možnosti pospeševati in podpirati obrtnijo v naši deželi. Deželni odbor pošilja v ta zavod štiri odposlance, dva odbornika in dva obrtnika ali trgovca. Za sedaj sta slovenska odposlanca deželnega odbora odbornik Berbuč in lokavški župan Vidmar.

Varuštvo tega zavoda imelo je do sedaj že dve seji. Prva je bila namenjena večinoma osnovnim formalnostim. V tej seji izvršila se je volitev predsednika in podpredsednika; kot taka sta bila izvoljena poslanec Holzer in inženier Battistig. Pri tej priliki je narisal sekcijski načelnik Exner v velikih potezih namen in pomen zavoda ter označil nalogo, katero bode moral rešiti.

V drugi seji v dan 24. novembra preciziral je predsednik društveni program za l. 1904. Spominjal se je najprej pokojnega večletnega podpredsednika in bivšega dež. poslanca Mighetti-ja, ki si je pridobil za ustanovitev tega, za našo kronovino prevažnega zavoda, mnogo zaslug; poročal je potem o svojem sprejemu v ministerstvu, kjer se je mudil in posvetoval o začetni izvršitvi važne in težavne naloge, ki je zavodu dana. Pripomnil je, da si je ogledal mimogrede sorodni zavod v Gradcu, da bi izkoristil in uporabil tudi za našo deželo tamošnje uspehe, ter nadaljeval:

Naloga, katero imamo rešiti, ni lahka. Na Štorskem n. pr. so pogoji za uspešno delovanje takega zavoda ugod-

nejši nego pri nas. Tam pospešuje delo toliko večja ljudska izobrazba, kakor tudi druge že obstoječe uredbe, katerih pri nas nimamo. Tam so srečni, da so dobili vodjo, ki živi le svojemu poklicu in je duša vse institucije.

In ravno od dobrega ravnatelja je odvisen uspeh zavoda. Takega pa ni za naše kraje in razmere lahko dobiti, zato je bolje, da smo začasno brez njega, nego da bi se prehiteli v izvolitvi ter sprejeli človeka, ki ne bi zadoščal vsem zahtevam našega zavoda.

Opomniti je, da je obrtnija pri nas šele v povojih, skrbeti moramo za njen razvoj in za ustanovitev novih obrtnij. Predsednik poudarja, da nimamo ne zadostnega števila šol, ne muzejev in sličnih naprav za obrtni pouk. Tudi organizacija posameznih obrtnih strok je pomanjkljiva. Vse to povzročuje pa, da naletimo tuintam na nevednost, ki je potem temelj indiferentizmu in brezbriznosti za moderni napredek na tem polju.

Če zahtevajo pa že vse te pomanjkljivosti previdnega in neumnega delovanja za povzdigo naše obrtnije, naletimo na drugi strani pa še na druge težkoče, namreč na pičlost denarnih sredstev, ki so nam na razpolago.

V prvi vrsti moramo obračati svojo pozornost obrtnijam in obrtnijskim podjetjem z lesovino, ki se je začela lepo razvijati in je za našo kronovino velike važnosti. Potem nam bode skrbeti za obrtnike, ki oddajajo svoje izdelke neposredno strankam, za čevljarje, krojače itd. In tako moramo skrbeti za kovinsko, kovaško, kotlarsko, kleparsko obrt itd. Posebne pozornosti potrebuje tudi stavbinstvo, tkalstvo in obrtnija za pohištvo.

Z ozirom na potrebe in hitro pomoč stavim — tako poudarja predsednik — za prihodnje leto sledeče predloge:

1. da se uvede tekom leta spopolniteni tečaj za mizarje v Gorici;
2. da se spoji s tem tečajem razstava mizarških in drugih izdelkov, katere dobi zavod na posodo iz c. kr. avstrijskega muzeja na Dunaju;
3. da se podpira navoustanovljena mizarška zadruga v Gorici;
4. da se uvede spopolniteni tečaj za

mizarstvo tudi v Korminu, ter se tudi tam osnuje posebna zadruga;

5. da se ustanovi poseben tečaj v Gorici za mokrino, pokostenje in uglajevanje lesa, ki bi se moral smatrati le kot začetni tečaj umetnemu mizarstvu, s čigar pomočjo bi se imelo uvesti v deželi izdelovanje najmodernejših mizarških izdelkov;

6. da se napravi v Trzinu spopolniteni tečaj za krojače;

7. da se istotako ustanovi tak tečaj v Sežani, ako bodo okoliščine to dopuščale;

8. da se prouči razmere čevljarске obrti v Mirnu ter se ji priskrbi širji izvozni delokrog;

9. ravno tako da se priskrbi pleteniški obrti v Foljanu širji izvozni delokrog;

10. da se uvedeta dva tečaja za obrtno knjigovodstvo (jeden tudi slovenski);

11. da se priredi razstava začetnih del od vajencev pod nadzorstvom gospodarjev in mojstrov.

Predsednik naglašja še, da bode treba stopiti v dotiko z varuštvom obrtne nadaljevalne šole, se nadeja, da bode mogoče odpreti že s prihodnjim mesecem oktobrom tozadevno bralnico v društvenih prostorih ter misli, da na ta način izpolni varuštvo vsaj za prvi težavni začetek svojo nalogo.

Iz tega načrta razvidijo lahko naši obrtniki, v kateri smeri misli razvijati zavod svoje delovanje in na kak način pospeševati koristi in napredek male obrtnije.

Nado gojimo, da se bode varuštvo z isto iskrenostjo oziralo na potrebe slovenskih obrtnikov kakor italijanskih. A našim obrtnikom polagamo na srce, da se ganejo, da objavijo bodisi predsedništvu ali slovenskima zastopnikoma svoje težnje in želje, ki se bodo gotovo po možnosti denarnih sredstev v poštev jemale.

Dopisi.

Iz goriške okolice. —

Groza, strah te je samije.

Tako torej, prijatelj Gabršček, zdaj sva sama, prav sama. Drugi gospodje konsortisti so odšli iz okvirja najin, polemike, vrata so se za njimi zaprla, za

vedno zaprla. In kakih zadovoljnih obrazov so odšli. Dobro, da jih nisi videl, prijatelj, ko so odhajali skozi vrata. To bi te bilo še le peklo! Ali sreča tvoja je bila, da si se umikal s hrbtom vedno bolj proti vratom. Tvoja najbolj vroča želja je bila namreč smukniti skozi vrata za drugimi gospodi ter zakrivati se še nadalje za njihovimi hrbti. Jaz seveda ti nisem mogel te igre še dalje dovoliti, zgrabil sem te krepko za pleča ter te pridržal, dokler so se vrata za onimi gospodi zaloputnila. Ostala sva sama, oni pa so odšli, odšli z izrazom veselja in zadovoljnosti, kakor si ni mogoče večjega misliti. Eden se je samega veselja za trebuh držal; drugi je zadovoljen ploskal z rokama; tretji mi je jasnega obraza pomenljivo z očesom mežikal; četrti se mi je z najuljudnejšim poklonom hvaležnega kazal; peti je proti tebi prijatelj, obrnjen stegnena kazalca drug ob drugega drgnil ter zadovoljno šepetal: šlek, šlek, šlek; šesti je mahal za tvojim hrbtom s stegneno pestjo po zraku, kakor bi mi hotel reči: le dajte mu jih; sedmi je odhajaje veselega obraza globoko vzdihnil, kakor človek, kateremu se je odvdel velik kamen od srca; osmi je skakljaje same sreče roko ob roko drgnil; le deveti je delal nekam dolg obraz, on je že vedel zakaj in jaz tudi, službe-sinekure ne cvetejo na vsakem grmu. Ali ena lastavica ne donaša pomladi. Odhod je bil torej pojav sreče, veselja in zadovoljnosti. In to mi je najbolji dokaz, da sem pravo zadel. Zato sem vesel. In ti, prijatelj? — Kaj vraga, ti si potr! Tvoje oko se plaho ozira po zaprtih vratih! Kdo bi bil to mislil! Ti, ki si nekdaj uganjal v kozji rog laške barabe, ti, ki si z najhujšim pretil dr. Gregorčiču, svojemu največjemu dobrotniku, ti, ki si vihtel že pesti in stole nad glavami onih, ki ti niso hoteli molčati, ti — pravim — stojiš zdaj tukaj kot »zgrevana« duša. Seveda, seveda, »Krojaška zadruga« te je spravila na led. Uloge so se temeljito izpremenile. Bili so lepi časi, ko si sedel lepo skrit za hrbtom svojega odgovornega urednika ter metal pušice, ne pušice, strele in bombe na osebe, katerim ni rodoljubno srce dovolilo podpirati

PODLISTEK.

19

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

„Nocoj ne pojdeva po navadni stezi, ampak ubereva jo po stranski, ki je krajša“, de Sever, ko sta stopila čez prelaz nadgozdarjevega vrta.

„Čemu neki? — Tema je; daljša steza je lepša in varnejša“, pripomni Mirko.

„Nocoj ne. — Stopaj za menoj in molči!“

„Ali slutiš kaj, Tone?“ —

„Tiho! — Pojdiva.“

Mirko je ubogal in ves čas molče stopal za Tonetom. Kmalu sta prikoralala do stanovanja. Pred hišnimi vrati se pa Tone kar naenkrat vstavi in reče tiho Mirku:

„Postojva malo tukaj, morda bodeva kaj slišala“. — Res, čakala nista dolgo, in začula sta iz daljave surove kletvine, ki jih je nekdo z močnim, hreščečim glasom bruhal iz sebe.

„Poznaš-li ta glas?“ vpraša Sever važno.

„Meni je neznan. — Najbrže je zgrešil kak pijanec pravo stezo, pa kolne.“

„Prav praviš: — pijanec je, Tine Podleskov. — Izgrešil pa ni steze, ampak tebe in mene. — Ali

Nato je odprl Tone vrata in, ko sta bila oba vstopila, zaklenil jih je takoj zopet in še zapahnil. — Nenavadno dolgo je gorela onega večera luč v Mirkovem stanovanju....

XIV.

„Naš je narod vazda hrabar bio, Pa je uz to rujno vince pio...“

Vatroslav Vernak.

Stari Strug, blizu šestdesetleten mož, je točil v Lesju boljše in slabše vino, kakor je nanesla sreča pri kupčiji. Bil je bogat; a pri vsem tem pa prijazen, postrežljiv, zgovoren, s kratka: kakor nalašč stvarjen za krčmarja. Jedina njegova napaka je bila, da je neizmerno ljubil — denar. —

Vže petindvajset let je preživel mirno v zakonu s svojo Meto; a otroka ni mu dal Bog nobenega. Ob delavnikih, ko sta sedela z Meto navadno sama v krčmi, vpletlo se jima je večkrat mej razne pogovore tudi važno vprašanje, komu prepustita po smrti — svetle denarce. — Ta skrb jima je bila — rekel bi — jedina in najmučnejša. Zato sta se je pa vselej kolikor mogoče hitro rada iznebila z navidezno tolažbo: „Saj se ne mudi. — Mlada sva še: smrt je še daleč.“

Kako sta bila vesela Strug in njegova zvesta ženica, ko sta imela nekaj mesecev po zgoraj omenjenih dogodkih natlačeno krčmo pivcev. Bila je

zadovoljnosti. Tekala je kakor osemnajstletno dekle iz pivnice v klet, iz kleti pa zopet v pivnico. Največ dela so ji prizadeli vaški in okoliški mladeniči, sedeči okrog dolge mize v vrtu za hišo. Mej mladeniči je bil tudi nam uže znani Podleskov Tine.

„Hohó, Tine, sedaj treba, da plačaš pa ti enkrat“, oglasi se nekdo mej mladeniči in pahne prazno steklenico pred nagovorjenca.

„I, kaj meni, da sem tako na suhem!?“ odvrne bahavo Tine, položi na mizo denar in zakliče: „Oče Strug, napolnite vse, kar je praznega; tu je denar“. Mladeniči se začudeno spogledajo in eden reče nagajivo:

„Kdo bi bil mislil, Tine, da si tako petičen!“

„Kaj ne bi bil, saj je žagal celo pomlad v gozdu za žive in mrtve“, pristavi drug mladenič in skrivaje namežikne tovarišem.

„Molči mi o gozdu, drugače —“ zagrozi se Tine in se ozre srdito po tovariših.

„Kaj, ali nisi vedno rad delal v gozdu?“

„Kaj meni mar za gozd in za onega zelenega gozdarskega pritepenca! — Jaz sem Podleskov, in ne potrebujem nikogar.“

„Aha“, pravi zopet prejšnji mladenič „zaradi onega zelenca, gozdarja, ti smrdi gozd!“

„Molči, sem dejal, če ne ti stlačim glavo mej ramena!“ zadere se Tine ježno.

Semenj sv. Andreja. — Res je sicer, da je o sv. Andreju skoro vsako leto neogodno vreme. Ta čas namreč ali dežuje, ali sneži, ali je pa tudi huda burja. Ali tako neugodno vreme, kakoršno smo imeli letos o sv. Andreju, ni bilo pri nas že več let. Deževalo je že v nedeljo popoldne in celo noč od nedelje na ponedeljek. Včeraj pa je bilo od 9. ure predpoludne celi dan neprenehoma. Na bližnjih gorah bil je pa sneg. V sled vsega tega bil je včerajšnji semenj v vsakem pogledu jako slab, ter slabo obiskan.

Iz št. Andreja nam pišejo: „Soča“ je v svoji 95. št. prinesla dopis iz naše občine, ki nekako čudno pripoveduje način nabiranja milodarov za novo sliko sv. Andreja, namenjeno za tuk. cerkev. Dopisniku se zdi, da je podoba do cela nepotrebna v cerkvi, potrebnejša se mu pa vidi na pročelju cerkve. Kot človeku, boji se dopisnik, da bi podobne ne videl, ker ne hodi v cerkev; primerneje bi mu stal kip na pročelju, katerega bi mimogrede vsaj včasih videl. — Prav pravi g. urednik „Soče“, da dopisnik hlebas o naših zvonovih. Človeku se zdi, da se je dopisniku zmešalo, zato bilo bi vsaj človekoljubno od g. urednika, da obrne dopisnika na firmo v ulici Alvarez nasproti protestantske cerkve.

Samomor. — V soboto zvečer ustretil se je na Kospišču blizu Panovca 40-tni France Rossi, občinski tajnik iz št. Vida v Karniji. Povod samomoru je bila nesrečna ljubezen. Rossi snubil je g.čno E. S., bivšo učiteljico na Laškem. Stariši pa niso bili zadovoljni s snubačem. Rossi prišel je v nedeljo zvečer na Kospišče, kjer stanuje družina S., da bi stariše pregovoril; a ker mu niso dovolili ustopa, ustretil se je nesrečneš in ostal na mestu mrtve.

Izgubljeno mesto ukradeno. — Včeraj 8 dni zjutraj pripeljal se je poštni voz, ki vozi med Gorico in Ajdovščino v Šempas. Ko se je ustavil pred šempasko pošto, zapazili so, da so bila vrata poštne skrinjice od zadaj odprta in da je manjkalo nekaj poštinih zavojev. Hkratu nastal je velik alarm. Ni drugače mogoče, kakor da je bila pošta med vožnjo okradena. Pisati se je začelo na vse strani. Zateklo se je celo k bližnji brzojavni postaji in brzojavke začele so o tem švigati sem ter tja. Iskati je bilo treba „ravbarjev“. Pa glej hudnika. Par dni pozneje so doznali v Šempasu, da so se našle poštne pošiljke, o katerih se je menilo, da so jih vzeli „ravbarji“, v Gorici, tam neke blizu glavnega poštne urada. Šempasci so si to tolmačili tako, da niso bila najbrže zaprla vrata poštne skrinjice, ko je „odfural“ postiljon iz dvorišča glavne goriške pošte.

Na smrt obsojen. — V soboto in v nedeljo se je vršila porotna obravnava proti 29-letnemu Vincenciju Vončini, rojenemu v Kalu, a priženjenemu v Puštal v občini grgarski. Tožen je bil zaradi umora, izvršenega na svoji lastni ženi, Tereziji roj. Murovec. Iz obtožnice posnamemo to-le: Na cesti, ki vodi iz Grgara proti Čepovanu, se nahaja na samem hiša z gospodarskim poslopjem, v kateri prebiva še precej imovita družina Murovec. Ker ni bilo v družini, ki je obstala iz maehe, starega strica in tete, ter iz bolehavega brata umorjene Terezije drugih moških delavnih močij, svetovali so Tereziji, naj bi se omožila. Nekemu Ivanu Bitežniku, sorodniku Muroveve družine, se je posrečilo, da je kmalu pripravil do tega, da se je Terezija omožila z obtožencem, Vincencijem Vončino iz Kala. Že pred poroko, in sicer dne 9. maja t. l., poklicali so, ker je bil brat Terezije nevarno bolan, notarja Čibeja na dom, ter se je napravila pogodba, vsled katere je postal lastnik vsega imetja Vončina. Dne 31. maja pa je nevestin brat Anton umrl in že drugi dan obhajala sta Ter. Murovec in V. Vončina poroko. Pa kakor postanejo po navadi vsi zakoni sklenjeni iz koristolovju nesrečni, tako zgodilo se je tudi v tem slučaju. Že po preteku malo dnij, nastal je v hiši prepir in obtoženec bil je skrajno nezadovoljen, tako, da se je izrazil proti nekemu Hojaku, da bi bilo najbolje, ako bi prodal posestvo, ter šel z denarom po svetu. Da bi se pa to hitreje izvršilo, rekel je obtoženec Hojaku, bilo bi najbolje, zadušiti maehe. Kasneje se je obtoženec tudi proti neki drugi prič izrazil, da se mu ne zljubi delati na polju in da bi bilo najbolje, ako bi se prodala vsa živina. Temu pa, da se protivi žena, ki je neumna in ki ima dolge lase, a kratko pamet. Kakor je iz tega razvidno, je bil Vončina človek, kateremu je delo smrtno, in ki je vse svoje življenje pasel lenobo. Nasprotno pa sta bili maehe in njegova žena jako pridni delavki in dobri gospodinji. Ni torej nobeno čudo, ako je trajal večni prepir med ljudmi tako različnih lastnosti. Pre-

očitala je možu tudi razna druga reči, katerih očitani ni mogel na noben način prenašati. Zategadelj vrnil se je Vončina zapustivši ženo, koncem meseca junija zopet v svojo rojstno hišo v Kal. Čez nekaj časa so nekateri Vončino pripravili do tega, da se je zopet povrnil k svoji ženi. Zgodilo se je to dne 20. septembra t. l. Dne 22. sept. pa bi imel iti Vončina z Murovecimi k notarju v Gorico, da bi ovrgli prodajno pogodbo proti temu, da bi izplačali Muroveci Vončini 800 K, katere je prinesel k hiši. To pogodbo je stavil namreč Vončina sam, predno se je povrnil zopet k svoji ženi. A Vončina se je premislil in ni hotel iti nikamor. Ostal je torej doma, dočim je šla njegova žena delat na polje. Ko se je o poludne vrnila domov, sta skupaj obedovala, ter sedela po obedu v kuhinji. Tu začne zopet prepir. Žena je očitala Vončini, da ni prav za nič, ne za delo, ne za gospodarstvo in tudi kot zakonski mož, da ni za nič. Pri tem očitaniu je Vončini zavrela kri, pograbil je sekiro ter mahnil z njo svojo ženo po glavi. Bila je poleg 12-letna pastarica Justina Hojak, ki je prestrašena in jokaje prosila Vončino, naj za božjo voljo odneha. Ali zastoni. Vončina je mahal kot besen s sekiro naprej in še trikrat ž njo udaril ženo. Najhujši je bil prvi udarec, s katerim je Vončina presekala ženi obraz tako, da je spodnja čeljust visela navzdol, ter bila ločena od ostalega dela glave. Seveda je ostala Terezija, ki jo mrtva. Ko je Vončina opravil to strašno delo, podal se je v Gorico in se sam predstavil sodniji. Na podlagi vsega tega, tožiloga je državno pravdnistvo zaradi umora. Obtoženec je priznal dejstvo, rekel pa je, da ni namenoma umoril ženo, marveč v hudi jezi, ker ga je žena s svojimi očitani in s svojim ravnanjem spravila ob pamet. Ni pa zanikal, da bi se ne bil sem ter tje izrazil proti drugim ljudem, da bi, ko bi imel revolver v rokah, postreljal z ženo vred vse Murovece. Stari Ivan Murovec je kot priča opisal Vončino kot človeka, ki ni bil za nič drugega, nego samo za jesti in piti. Priča 13-letna Justina Hojak pa je izpovedala, da ni imel Vončina nikdar miru pred svojo ženo in pred ostalimi Murovecimi. Gledé umora pa je izpovedala to, kar smo povzeli že zgoraj iz obtožnice. Razpravo je vodil deželno-sodni svetnik Schmarda. Prisodnika sta bila deželno-sodna svetnika Rutar in Kuhačević. Obtožbo je zastopal državno-pravni namestnik Jeglič. Zagovornik je bil dr. Tuma. Zdravnik Luzzatto in Pitamitz sta izjavila, da je bil Vončina pri pameti takrat, ko je izvršil umor. Obravnava se je pretrgala in se je nadaljevala v nedeljo. Porotnikom je bilo stavljeno jedno samo glavno vprašanje in to, tičoč se umora. Zagovornik dr. Tuma predlaga tudi eventualno vprašanje glede slaboumnosti obtoženca in dodatno vprašanje glede uboja. Porotniki pa so glavno vprašanje odobrili z 12 glasovi da, eventualno vprašanje pa odklonili s 7 glasovi ne, proti 5 da. Na podlagi tega pravoreka bil je Vincencij Vončina obsojen na smrt z dostavkom, da se ga priporoči cesarjevi milosti.

Ne prisvajajte si najdenih rečij. — Težak Ivan Marinič je našel v Nunki ulici žensko uro z verižico. Mesto da bi to naznanil policiji, zastavil je uro v zastavljalnici za 20 K. Potem pa je zopet prodal zastavljalni listek nekemu Kofolu za 10 K. Cela ta zadeva je prišla na dan in Mariniča so spravili pod ključ.

V zapore iz Ljubljane v Gorico pripeljali so te dni 31-letnega Mateja Mikoša iz Perusiča na Hrvaškem. Tožen je namreč radi težke telesne poškodbe, izvršene v Podbrdu, kjer se je nahajal kot železniški delavec.

„Hranilnica in posojilnica v Cerknem“ je imela prometa: Prejete hranilne vloge K 8.667.—. Izplačane hranilne vloge K 11.210.28. Vrnjena posojila K 3.962.11. Dana posojila K 5.100.—.

Deputacija koroških Slovencev na Dunaju. — Deputacija koroških Slovencev, obstoječa iz gg.: dr. Breje, Val. Janežič, poslanec Grafenauer, župan Kobentar, župnik Ražun, posestnika Majer in Božič, je došla v četrtek radi znanih razmer pri koroških sodiščih na Dunaj ter je prosila klub „Slovanske zveze“ za posredovanje in podporo. „Slov. zveza“ je zagotovila deputaciji najkrepkejšo podporo. Deputacijo so vodili poslanci „Slovanske zveze“ Povše, dr. Ploj, Poganičnik in Žitnik k načelnikom vseh slovanskih klubov; k načelnikom mladčeskega kluba Pacaku in Stranskemu, k načelniku poljskega kluba Javorskemu in načelnikom kluba poslancev češkega veleposestva Schwarzenbergu in Metalu. Vsi načelniki so obljubili koroškim Slovencem najizdatnejšo podporo. Ob pol-

ministerski predsednik Körber. Imenoma deputacije je govoril koroški dež. poslanec Grafenauer, ki je dejal, da Slovenci ne zahtevajo nič novega, ampak hočejo samo, da se zopet ustvarijo prejšnje razmere, ki so bile v veljavi še pred dvema mesecema, a so se preko noči spremenile po ukazu z višjega mesta. Grafenauer je pred Körberjem povdarjal, da dr. Breje ni noben agitator in da je dr. Breje storil le svojo dolžnost kot slovenski odvetnik. Grafenauer je povdarjal, da je dr. Breje naturaliziran koroški Slovenec, da so ga koroški Slovenci pozvali na Koroško in da je še pred Brejem dr. Kraut imel slovenske razprave. Körber je odgovoril, da mu o kakem ukazu z višjega mesta, ki bi spremenil razmere, ni nič znanega. Ako so se razmere spremenile brez njegove vednosti, bo storil primerne korake.

V soboto zvečer je bil v magistratni kleti večer na čast slovenski koroški deputaciji. Navzoči so bili poslanci „Slovanske zveze“ in mnogo drugih slovanskih poslancev. V navdušenih napitnicah so govorniki pozdravljali slovenske Korošce in jih vspodbujali k vstrajnosti.

Iz mestnega sveta tržaškega. — V petek je imel tržaški mestni svet sejo, pri kateri so prišli na dnevni red tudi zadnji dogodki v Inomostu, kjer so Nemci zapodili na nelep način domov ital. prof. Gubernatisa, ki je hotel vkljub vladini prepovedi na demonstrativen način predavati italijanskim vseučiliščnikom. Mestni svetovalec Zanolla je glasno protestiral proti vladini prepovedi gledé svobodnega ital. vseučilišča v Inomostu. Zanolla je tudi ožigosal postopanje nemških dijakov v Inomostu nasproti prof. Gubernatisu, kateri se je po mnenju govornika, usodil iti med nje, neoborožen z drugim, nego z rokopisom, pripravljenim za predavanje. Predlagal je: I. da se dovoli 1000 K podpore dijakom vseučilišča v Inomostu; II. da se skličejo zastopniki istrskih in primorskih občin v Trstu na slovesen protest proti vladini prepovedi in proti postopanju Nemcev.

Na to se je oglasil za besedo svet. dr. Otokar Rybář, kateri je dejal: „Tudi mi smo del mestnega sveta in torej smo poklicani tudi mi, da protestujemo proti Burschenschaft-jem, kateri zatirajo ital. dijake, odrekaje jim njihovo pripoznano pravico vzlic vsem političnim, kulturnim in literarnim zvezam. Moram pa tudi izjaviti, da se Italijani ne smejo pritoževati proti temu „furor teutonicus“, ker so bili vse do včeraj prijatelji istih Nemcev! Govornik je nadalje dokazal, da so bili Italijani vsikdar zavezniki Nemcev proti Slovanom, le tedaj, ko so Nemci kazali kolikor toliko prijazneje lice Slovanom, le tedaj so bili Italijani nasprotniki Nemcev. Navajal je Taaflejevo vlado, katerej so Italijani na vse možne načine nasprotovali, ker je bila Slovanom nekoliko prijaznejša „Ne bi bilo čudno“, deja je govornik, „ako bi mi ostali hladni vspricho dogodkov v Inomostu, ako se pomisli na prijateljstvo Italijanov do Nemcev na škodo Slovanov. Sicer pa moram beležiti, da to, kar delajo v Inomostu Nemci proti Italijanom, delajo Italijani tu proti nam. Tam Nemci Italijanom, a tu vi Italijani nam Slovanom odrekate vsako pravico, odrekate nam pravico do ljudske šole. Torej ste vi, Italijani, v narodnem oziru ravno tako intolerantni, kakor Nemci, kajti ravno take in še hujše demonstracije nego so inomostske proti Italijanom, so se uprizarjale v Istri proti slovanskim deželnozborskim poslancem.

Dr. Venezian je odgovarjal dr. Rybářu in rekel med drugim, da so Italijani na Primorskem in v Trstu v lastni hiši.

Kje smo pa mi primorski Slovani, ako ne v lastni hiši! Taki so in ostanejo vedno ti Italijani. Ako jim kdo po njih mnenju le jedno las skriv, pa vpijejo na vse grlo ter opozarjajo ves svet na namišljenje krivice, pozivajoč se vedno na svobodo vseh ljudstev. Ne vidijo pa, kako nesramno teptajo svobodo oni tam, kjer so v premoči in imajo oblast v svojih rokah.

„Slov. bralno in podporno društvo v Gorici“

naznanja tem potom,

da bi rado društveno imetje devet do deset tisoč kron z dnem 31. decembra 1903 naložilo proti pupilarni varnosti na vknjižbo I. loco.

Prosilci naj svoje pismene prošnje polagajo do 15. decembra t. l. pri tem društvu.

Gorica, 26. novembra 1903.

ODBOR.

Loterijske številke.

28. novembra.

Trst 72 78 88 8 14
Line 9 43 64 73 38

Leop. Reja, gostilničar „Pri Golobu“ na voglu ulice Morelli.

Priporoča prstna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi *svojo*

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši.)

Priporočilo!

Josip Novič,

krojaški mojster

v Gorici, Gosposka ulica št. 21

(tik pošte)

prvo nadstropje,

se priporoča slavnemu občinstvu, čast. duhovščini v mestu in na deželi.

Fani Drašček, zaloga šivalnih strojev Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

tvoje pogubno politiko. O kako je žvigal tvoj „pasji bič“ okoli glav teh žrtv! In ti si si zadovoljno mel roke v zatišju, pasoč svojo dušo na teh žrtvah. Da, zapomni si dobro, ni ga slovenskega časnika, in ga morda tudi ne bo, ki bi bil zakrivil toliko osebnih napadov kakor ti. Do zdaj so ti napadi nosili še vedno dobiček, bili so ti prava molzna kravica. Ž njimi si si ustanovil nad goriškimi Slovenci, posebno mestnimi, pravo pravcato strahovlado. Vendar pa ne tolmači tega izraza krivo. Ne domišljaj si, da sega moč tvoje strahovlade tudi čez nas, ki se — oprosti, prijatelj, da ti prav naravnost povem — tebe, tvoje revolverske „Soče“ in tvojih napadov se prav nič ne bojimo. Ne verujem, da si se jako otročji in si morda še to domišljuješ. Saj vidiš, da se noben napadaneč za tvoje bevskanje niti ne zmeni. Pustijo ti prosto roko in gredo dalje mimo tebe, kakor bi te ne bilo. Tudi najostreje zdravilo, prepogosto rabljeno, izgubi svojo moč. Tako je s tvojimi osebnimi napadi. Saj je med nami nastal že pregovor: Ta že nekaj velja, kogar Gabršček poliva z gnojno „Sočo“. Ne domišljaj si torej, prijatelj, da izgubi v javnosti kaj na svojem ugledu in časti moč, kogar ti blatiš v „Soči“. Vendar je še mnogo ljudij, ki trepetajo, če vidijo svoje ime natisnjeno v „Soči“, mnogo jih je, ki se tvojega „ne-ovaduškega“ peresa bojijo zaradi svoje take ali take preteklosti, mnogo jih je, ki trepetajo pred tvojim „ne-danciranjem“ zaradi nekdanjih zvez s tabo in tvojim listom, mnogo jih je zopet, ki se tresejo pred tvojimi napadi v „Soči“ in skrbijo za vsakdanji kruh zaradi svoje kupčije ali obrtnije. Čez vse te, prijatelj, si s svojim revolverskim listom ustanovil grozno strahovlado. Tebe se ti ljudje boje bolj kot peklenšček križa. Le premisli, kaj bi ti naredil, ako bi imel tudi izvrševalno moč k svojim željam in pretnjam. Goriški magistrat bi te bil gotovo že imenoval za častnega občana; kajti ti bi mu bil izgnal najmanj polovico Slovencev iz mesta. Tvoji policaji in pandurji bi uganjali z nami huje nego bašbozuki z ubogo turško rajo. Ali ne varaj se, prijatelj, ta bojazen je prisiljena, ta strah je nenaraven, in kar je nenaravno, nima obstanka. Ne slepi se, prijatelj! Ti misliš, da je molčanje teh ljudij k tvoji časniskarski strahovladi, njih dobrikanje, njih navidezno prikimovanje v tvoji navzočnosti, ljubezen, spoštovanje do tebe in soglašanje s tvojo pisavo. O, kaj še! Ti ljudje te mrzijo, te zaničujejo. Ti ljudje se ti kažejo prijazne le, dokler se molče in tebi zahrbtni odpor zoper tvoje rogoviljenje v „Soči“ med tvojimi — lahko rečem — bivšimi somišljeniki bolje ne razširi in ojači. In ta trenotek pride, pride gotovo. Z uro v roki ga lahko pričakuješ. Ti se seveda tega ne zavedaš. Tako se je godilo že vsem „strahovladalcem“. Če se sme malenkost primerjati z velikostjo, te opozarjam, na nesrečnega kralja Aleksandra srbskega. Dalje ne govorim, ker je tvoja moč premalenkostna. Ali ne vidiš, prijatelj, da se krog okoli tebe vedno bolj zožuje? Ali ne vidiš, da se smer pušč vedno bolj proti tebi koncentruje? Nič čudnega. Potreba miru se vedno bolj pojavlja, dosledno tudi prepričanje, da si ti zaželenemu miru največja zapreka. Saj to ti sam pripoznaš, trdeč: prepričan je potoben, pa tudi tvoje delovanje, tvoje javno stališče od razkola sem to potrjuje. Ti pač faktično od prepira živiš. Ker pa mora prepričan enkrat nehati, mora biti tudi tvoje „strahovlade“ enkrat konec. Čim prej ta pride, tem bolje za napredek narodne stvari na Goriškem. Tvoje osamljenje, to, prijatelj, je geslo pravih miroljubov, in te podpirati, je naloga tudi teh dopisov.

A. K.

Politični pregled.

Politični položaj.

Stran 11. — Ogrski ministri nas v Avstriji obstružijo zaradi tega, ker

se nočejo dati Slovanom ustavno zagotovljene pravice in ker se jih hoče po vsi sili ponemčiti; obstrukcija na Madjarskem pa zaradi tega, ker so se opozicijske stranke prepričale, da dosežejo ž njo, kar hočejo, in končno morebiti celo poveljni armadni jezik. Torej na Madjarskem popolna kapitulacija, pri nas v Avstriji pa najodločnejši „justament nôt“. Kam dovede državo taka politika, tega danes natančno še nihče ne ve. So pa ljudje, ki pravijo, da gotovo ne do dobrega konca. O našem državnem zboru se govori, da ostane skupaj morebiti še par dni ter da se potem umakne paragrafu 14. O ogrskem parlamentu pa se govori, da bo de najbrže v kratkem razpuščen. Glede našega državnega zbora pravijo, da hoče dr. Körber še enkrat poskusiti pri Čehih. Ni pa dosti upanja, da bi kaj opravil, posebno ko stoji na stališču, da bi vlada Čehom le to dala, v kar bi privolili Nemci. V ogrskem parlamentu pa je hotel grof Tisza obstrukcijo utrditi s tem, da je vsled njegove inicijative zbornica vsprejela predlog posl. Podmaniczkyja, da se obrzkujejo odslej po dve seji na dan. A dosegel je s tem grof Tisza ravno nasprotno, kajti opozicija začela je nastopati še z večjo silo in iztisnil je tudi grofa Apponyja iz liberalne stranke, kateremu bode sledilo še kakih 34 poslancev. Mesto jednega sovražnika, nakopal si je torej grof Tisza dva, in si s tem neizrečeno otežil svoje stališče. Kakor rečeno, ne gre, pa ne gre, a ili vendar mora, kako pa da pojde, o tem nas prepričajo v kratkem dogodki prihodnjih dni.

Pretep v avstrijski državni zbornici.

V četrtek so tekem seje češki radikalci odločno zahtevali od poslance Steina, naj pove, kako more dokazati, da bi bil Fresl v konaku v Belemgradu ukradel uro. Stein je dejal, da mu je neki časnika Mandl dejal, da je Fresl nekaj dni po umoru kralja Aleksandra vzel iz konaka neko uro „za spomin seboj“. Ko je Mandl prišel v poslopje drž. zbora, ker je čul, da bo zaslisan za pričo, sta ga skoro dobila Klofač in Fresl, ki je stopil pred Mandla ter dejal: „Jaz sem tisti, o katerem ste dejali poslancu Steinu, da sem v belgrajskem konaku ukradel uro“. Mandl: „To ni res, kar je dejal Stein v zbornici, jaz sem le pravil o govoricah, ki so razširjene po Belgradu, da je bil mej onimi osebami, ki so si smele ogledati konak, tudi avstrijski drž. poslanec Fresl in da je ta, kakor tudi ostali obiskovalci, vzel neko stvar za spomin seboj“. Fresl je Mandla udaril, nakar je Mandl Freslu dal dve klofuti. Češka radikalca Klofač in Sehnal sta priskočila Freslu na pomoč, nakar se je pričel pravcati pretep. Udarcev je kar deževalo. Mandl je bil baje pobit na tla. Prihiti so poslanci in časnikarji, katerim se je posrečilo ločiti pretepače. Mandl je bil takoj na to zaslisan pri ravnatelju državnozbornske pisarne. V petek je poslal Mandl poslancema Klofaču in Sehnalu svoje priče, Fresla pa ni pozval na dvoboj, ker se Fresl nekoč s poslancem Albrechtom ni hotel dvobojevati na način, kakor je hotel Albrecht.

Vinska klavzula.

Z dnem 31. dec. t. l. poteče doba trgovinskemu ugovoru naše monarhije z Italijo; s tem seveda poteče tudi vinska klavzula, ki je toliko škodovala našim vinorodnim krajem, zlasti v Dalmaciji. V tem kratkem času do 31. dec. se ne more skleniti končna trgovinska pogodba; na to niti ni misliti. Vladi, avstrijski in ogrski, si bosta pomagali s provizorijem, ki jima da na razpolago časa za končno pogodbo. Ogrskemu parlamentu je bila predložena zakonska osnova, s katero se vlada pooblastuje, da uredi začasno trgovske odnose z Italijo; avstrijskemu parlamentu ne bo predložena enaka osnova; naša vlada bo rešila to vprašanje s § 14. Smatra se za gotovo, da bo največje težkoče zadajala vinska klavzula. Naši poslanci odpotovali so že minuli teden v Rim, da začno dogovor z ondotnimi državniki. Avstrijski vinogradniki so odločno zoper vinsko klavzulo, a vlada se boji, da bi to moglo neugodno vplivati na politično zvezo naše monarhije napram Italiji. Bojimo se, da bo diplomacija nekaj ukrenila, kar ne bo zadovoljilo nikogar. Italija, ki je zadnjih 15 let uvažala k nam na milijone hektolitrov vina, ne bo mogla več delati tako izvrstnih kupčij. Pri nas so velike površine vinogradov na novo nasajene, in nova trta je tako rodovitna, da ne vemo, kam z vinom. Italijanski trgovinski minister ve, da je sedanji vinski klavzulni odzvonilo, a morda bo zato zahteval, da se klavzula prenaredi. Govori se tudi, da je Italija zato zadnji čas sklepala zveze s Francijo in Anglijo, da bo lažje z večjo silo pritiskala, da se vinska klavzula pogodbe.

Čehi in Italijani.

Tržaškemu „Piccolo“ brzojavlja njegov dopisnik z Dunaja, da se hočejo Čehi dogovoriti z Italijani za skupno akcijo proti ponemčevalnim tendencam sedanje vlade. Isti dopisnik omenja tudi, da mu je pripovedoval neki nemški nacionalce, da bi na dvoru radi videli, da bi prenehal prepri med Čehi in Nemci, ker se boje slabih posledic tega prepria in da bi raje videli, da bi se počelo s ponemčevanjem južnih pokrajin naše države.

Dijaške demonstracije na Dunaju.

V soboto so bile velike dijaške demonstracije pred univerzo in parlamentom. Nemški dijaki so v soboto namerali prirediti demonstracijo proti nemškemu univerzitetnemu, proti češki univerzi na Moravskem, slovenski univerzi in proti laški univerzi. Slovanski dijaki so zvedeli za to namero in so se v velikem številu zbrali na vseučilišču. Posebno veliko število je bilo navzočih slovenskih dijakov. Navzoči laški dijaki so se pridružili Slovanom. Ko so Nemci videli, da so Slovani in Lahi v veliki premoči, jim je upadel pogum za demonstracijo. Nato so se vsila pogajanja obeh strank z rektorjem, nakar so Nemci opustili svojo demonstracijo. Združeni slovenski in laški dijaki so korakali nato pred parlament, kjer so glasno klicali: „Ven z našimi univerzami!“ „Vsi imamo enake pravice za to!“ Policija je dijake potisnila proč. Dijaki so šli nato na rampo vseučilišča, kjer so peli narodne slovenske in laške pesmi. Mimo je v istem trenutku prišel oddelek bosenskih vojakov. Dijaštvo je vojake burno pozdravljalo s klici: „Slava slovenskim bratom!“ Policija je zopet nastopila. Dijaštvo se je spopadlo s policijo. Šele po daljšem trudu se je policiji posrečilo napraviti mir. Nekaj dijakov je bilo aretiranih, a so bili po zaslišanju takoj izpuščeni. Razburjenje med dijaštvom še vedno narašča.

Značilne vesti iz Bosne.

„Jedinstvu“ v Spljetu se poroča, kakor pravi list iz verodostojnega vira iz Sarajeva, da pojde feldcajgmajster baron Apel že v najkrajšem času v pokoj in da pride na njegovo mesto feldcajgmajster Varesanin Kutschera, ki bo de imenovan generalnim guvernerjem Bosne in Hercegovine. Omenjenemu listu se tudi poroča, da se gradijo železnice proti novemu Bazaru in proti Srbiji z nenavadno hitrostjo. Dela se namreč po noči in po dnevu. Občno je mnenje, da bodo korakale spomladi avstrijske vojne čete v Macedonijo in to v popolnem sporazumljenju z Rusijo. Pripravljajo se tudi baje velike reforme na korist Bosne.

Bivši ogrski ministri predsednik o avstro-ogrski nagodbi.

Nedavno tega je baron Banffy v svojem javnem govoru rekel mej drugim: „Država je močna, ako je samostojna in neodvisna. Zato se Ogrska ne more razvijati, ker je zvezana z Avstrijo. Ogrim moramo zahtevati samostojno carinsko ozemlje. Ko sem bil na čelu vlade, nisem smel izzivati novega boja med krono in narodom, ker cerkveno-politični boji še niso bili pozabljeni. Toda sedaj je čas, da se to vprašanje več ne odlašja. Ako sklenemo z Avstrijo nagodbo za deset let, potem je naša samostojnost za dolgo časa nemogoča. Treba bode žrtv, toda te so potrebne, to je dolžnost vsakega Ogra na korist domovine. Že danes moram reči, da bi bila nadaljnja gospodarska skupnost z Avstrijo zločin proti kristim madjarskega naroda“. Ali more Kossuth več zahtevati?

Madjari za Slovane.

Poslanec Kossuth je priobčil članek, v katerem pravi, da se avstrijski Nemci obnašajo sovražno napram Madjarom, zato se morajo Madjari postaviti na stališče, da se Čehom in Poljakom mora vrniti njihova zgodovinska samostojnost.

Francoski parlament.

V francoskem parlamentu je stavil poslanec Allard predlog, naj se iz državnega proračuna izbriše znesek 60.000 frankov za vzdrževanje francoskega poslanstva pri Vatikanu. Ta predlog pa je zbornica odklonila s 324 proti 231 glasov.

Domače in razne novice.

Imendan. — Včeraj je praznoval naš premil. knezo-nadškof svoj imendan. Čestitat sta mu prišla ob ti priliki že v soboto knezoškof ljubljanski monsig. Jeglič in tržaški škof monsig. dr. Nagl, ki sta se pa že isti večer vrnila. V soboto se je poklonila in čestitala premil. knezo-nadškofu k imendnanu tudi čast. mestna duhovščina pod vodstvom stolnega prošta preč. dr. Fa iduttija.

Posvetovanje zastopnikov živalskih zavarovalnic. — Na povabilo

pričakovano veliko število zastopnikov zavarovalnic za govejo živino in drugih gošpodov. Posvetovanje se je vršilo od 11. ure predpoludne do 1. ure popoldne. Razprava je bila jako živahna. Obširnejše poročilo prinesemo v prihodnji štev. svojega lista. Za danes naj povemo samo to, da ni prišlo na tem posvetovanju do končnega sklepa, ampak da se je izvolil poseben odbor devetih članov, ki bode to zadevo pretresoval ter stvil svoje nazvete v končno odobrenje shodu zastopnikov omenjenih zavarovalnic, ki se bo v ta namen sklical o svojem času.

Prvi socialno-demokratski shod na Vipavskem. — Delavec Cvek v ajdovski predilnici je za nedeljo sklical socialno-demokratski shod pri Rebku na Goričici. Govoril pa je na shodu znani mokrač Kopač iz Trsta. Shoda se je udeležilo nekaj delavcev iz Šturij, iz Ajdovščine ter iz Lokavca, kakor tudi nekaj drugih radovednih ljudij. Kopač je govoril o razmerah v ajdovski predilnici in pa o žalostnem stanju kmetijskega stanu. Ljudje so ga mirno poslušali ter odšli, misleč si vsak po svoje o tem čudnem preroku. Čeravno se jim je Kopač ponudil, da jih pride še tolažiti, ako bi to želeli, so ljudje to ponudbo molče odklonili. Da bi imel Kopač več poslušalcev, prišel je osebno v Kamnje ter vabil ljudstvo na shod. Torej vidiš, ti kmečko ljudstvo, da nisi osamljeno. Prijatelj ti ne manjka. V Trstu imaš na razpolaganje Kopača, v Goriči pa dr. Tumo. Česa si moreš več želeli?

Gabrščekov odgovor.

Gab. nam v predzadnji „Soči“ zopet ni dal stvarnega odgovora, pač pa je štel, kolikokrat smo ga v svojem članku imenovali. To je že stara Gabrščekova navada! Tudi predlanskim je pridno štel vrste naših člankov, ne da bi bil pobijal njih vsebine. Kar je po svojem odgovoru, zadeva Lebherzove užigalice, „Sočino“ ravnanje s slovenskimi goriškimi peki in „velikonočnih piruhov“.

O Lebherzovih užigalicah se je že večkrat pisalo in ta zadeva je slovenskemu občinstvu popolnoma jasna. Gabršček je te užigalice v „Soči“ priporočal v uredniškem delu in v plačanih oglasih. Ob ednem je tudi dajal slovenskim tobakarnarjem potuho z večkratnim pozivom, naj prodajajo Lebherzove užigalice takrat, ko ne morejo ali nočejo prodajati užigalic društva sv. Cirila in Metoda.

Jasna je tudi zadeva italijansko-židovske mehaniške pekarnice. Dejstvo ostane pribito, da je „Soča“ sprejela oglas židovske pekarnice, a odklonila dopis slovenskih pekov proti tej nevarni konkurenci.

Gabrščekovo opazko, da „Soča“ ni glasilo pekov, naj si zapomnijo slovenski obrtniki in posebej še slovenski peki za slučaj, ko se bo „Soča“ zopet delala zaščitnico slov. obrtnikov in lovila okoli njih inserate.

Kar se slednjič tiče „velikonočnih piruhov“, rečemo le toliko: Ako se Gabršček drzne še enkrat trditi, da ni on potisnil dr. Tumo v stran, ker je bil ta proti nekaterim „velikonočnim piruhom“, nas prisili, da objavimo dobesedno to, kar sta govorila o tej zadevi neki Andrej Gabršček in dr. Tuma. Anti je vsaj eden izmed teh dveh resnico govoril! — No, mogoče pa tudi, da sta obadva farbala, ker jima to kaže in bi rada mogoče odslej naprej ribarila v motni vodi.

Nekaj za Ahasverja. — Ahasver pripoveduje v „Soči“ o Indijancih, ki imajo vsled pijančevanja tako bakrene nosove, da jim žarijo in temno noč razsvetljujejo. Dragi Ahasver! to ni nič proti bakrenim nosovom evropskih belekožcev. Mi poznamo n. pr. v Goriči ljudi, ki ne rabijo pri zapaljenju cigarete ne Lebherzovih ne drugih žveplenec — oni vžigajo cigarete ob svojem „bakrenem nosu“. Ako želi Ahasver porabiti to pikantirijo za svoj podlistek, mu damo o „bakru“ belekožcev še natančnejše podatke! —

Kobaridske gospe ustanovile so „Božičnico“ za uboge kobaridske šolske otroke. V ta namen priredile so večerjo, pri kateri je ostalo čistega dobička 30 K. — Nadalje so darovali sledeči gg.: Jurij Peterneš, dekan, 2 K, Ciril Metod Vuga, kaplan, 4 K, Mat. Fabijan, sodnik, 6 K, Miroslav Premrou, c. kr. notar, 6 K, Srečko Bisail, c. kr. avskultant, 2 K, dr. Franc Franjek, 5 K, Josip Frandolič, dav. pregl., 4 K, Ivan Lapanja, dež. poslanec, 6 K, Miklavž Gall, kancelist, 2 K, Aleksij Golja, davč. pristav, 2 K, Viktor Kaučič, davč. vajenec, 2 K, Gvido Stres davč. vajenec, 1 K, Anton Kalan, gozdar, 1 K, Ivan Gruntar, posest., 2 K, Ferdo Volarič, dacar, 1 K, Josip Ursič, urar, 1 K. Skupaj torej 77 K. — Darove, bodisi v blagu ali denaru, hvaležno sprejema Olga Frandolič.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,
v Gorici, Gosposka ulica hiš. šte. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste **vezilne aparate** (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Kdor torej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljše

švicarske žepne ure
po zmernih cenah. Poprave s poročtvom enega leta.

Odlikovana civilna in vojaška krojaška delavnica

Anton-a Krušič-a, Gorica, ul. Jos. Verdi 33.

Bogata zaloga domačega in angleškega sukna. Velika izber izgotavljenih oblek za gospode in dečke, površnih zimskih sukenj, havelokov itd.

Naročila po novi meri se izvrše s posebno natančnostjo.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E. 1095 na: Annoncen-Abtheilung des

„Merkur“, Mannheim, Merfeldstrasse št. 44.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Gostilna

„pri Žagarju“

tik nove postaje
na Blančah,
toči

vedno naravna domača črna in bela vina. Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in mrzlimi jedili. Cene zmerno.

Priporoča se za obilen obisk iz mesta in dežele.

„Narodna tiskarna“
priporoča vizitnice.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Jesen je tu

in bliža se zima; bliža se pa tudi potreba, kupiti za hišno oz. lastno potrebo raznega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano podpisani do cenj. svojih odjemalcev s prošnjo, da se pri nakupu raznih zimskih potrebščin tudi za naprej blagovolijo obrniti v prvi vrsti na njegovo trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem vedno priliko za neprekosljivo ceno in dober nakup vedno svežih in solidnih raznovrstnih pletenin iz bombaža in volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimske šerpe, rute, čepice, volno itd. Dalje priporoča še zadnje novosti kakor: raznovrstne kožukovine, zimske čevlje za dame, ruske galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove, predpasnike; jako velika zaloga belega perila za gospode, krasnih ovrtnic, lovskih nogavic itd.; zadnje novosti mičnih okraskov za obleke, razne svile, žamet, pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Trskino (štokfiševo) jetrno olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvirni i steklenice tega olja naravno-rumene barve po K 1.40, bele barve po K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

Raba tega olja je posebnost priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nezdravi in neznane narave.

S tem oljem se zdravejo v kratkem času in z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, gošče, malokrvnost in splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kemičnem laboratoriju predno se napolni steklenice, zato zamorem jamčiti svojino čistim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa,

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim jetrnim oljem in izborno sredstvo za malokrvne.

Ena steklenica stane 1 K 60 v.

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevzdržene obrestipripišuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila
udom na osebni kredit po

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema
nove člane
z glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure
vsak dan od 8. ure zjutraj na do 1. ure popoldne.